

DARBININKAS

Vol. LXII, Nr. 33
Rugpjūtis-August 19, 1977

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

25 centai

Savaitės įvykiai

JAV valst. sekr. Cyrus R. Vance, pabaigęs savo misiją Art. Rytuose pareiškė, kad Izraelio ir Arabų valstybių nuomonės dėl taikos šioj srity vis dar tebėra labai išsiskyrusios. Viltis sušaukti Ženevos konferenciją dar nėra palaikoma — tuo reikalu bus tariamasi NY su suinteresuotų valstybių atstovais.

Susitikę su valst. sekr. Cyrus R. Vance vakarų Jordavo krantų arabų vadai pareiškė, kad vakarinis Jordavo krantas būtų paskelbtas arba nepriklausoma valstybe, arba pavestas laikinai administruoti patikėtinio teisėm JT, arba prijungtas prie Jordano. Valst. sekretorius pirmenybę teiktų antrajam atvejui.

Nors oficialiai tikinama, kad jokios konfrontacijos tarp JAV ir Izraelio politikos Art. Rytų klausimais nėra, tačiau Izraelio min. pirm. Menahem Begin ir jo užs. reik. min. Moshe Dayan griežtai atsisakė tartis su Palestinos išlaisv. org-ja, net ir pastarajai pripažinus Izraeliui teisę gyventi, ir pasitraukti iš vakarinio Jordano kranto.

JAV ir Panama paskelbė, kad jos pasiekė principinį susitarimą dėl Panamos kanalo atėities, tačiau abiejų pusių teisiniai specialistai turės dar šiuos elementus suformuluoti oficialiojo sutarty. Pagal sutartį kanalas ir jo zona 2000 m. pereis Panamos suverenitetui.

Nepaisydama Šiaurinėj Airijoje pagyvėjusių susirėmimų tarp protestantų ir katalikų, Britanijos karalienė Elizabeth II, minėdama savo viešpatavimo 25 m. sukaktį, aplankė ir šią sritį.

Sudane lankėsi JAV karinė delegacija Sudano ginklavimosi reikalam ištirti.

Etiopijos vyriausybė prisipažino, kad jos Ogaden provincija beveik visa pateko į Somalijos partizanų rankas ir kad ten vyksta reguliarus karas.

14 pramoninių ir aliejų eksportuojančių valstybių sutarė sudaryti 10 bil. dol. kapitalą, kuris per tarptaut. monetų fondą padėtų kovoti su ūkio atoslūgiu. JAV tam reikalui skirs 1.7 bil. dol., o Saudi Arabija — 2.5 bil. dol.

Prez. Carter pasiuntė kongresui įstatymo projektą neturtin-giesiems gyventojam mokamų socialinių pašalpų mokėjimui tvarkyti. Įstatymas panaikintų dabartines programas ir įkurtų vieną naują, pagal kurią neturtingųjų šelpimas būtų siejamas su reikalavimu įsidarbinti privačioj pramonėj ar vyriausybės sukurtoje viešose darbuose. Naujasis projektas padidintų dabar mokamas pašalpas 6.2 bil. dol. ir pradėtų veikti 1980 spalio 1.

P. Afrikos min. pirm. John Vorster aštriai puolė prez. Carter ir jo planus valdžią perleisti juodųjų daugumai Rodezijos ir P. Afrikos. Tai rodo, kad JAV ir Britanijos planas šiem reikalams tvarkyti pasmerktas nepasisekimui.

Turkijos užs. reik. min. Ihsan Sabri Caylayanti pareiškė, kad Turkija nepripažins naujojo Kipro prezidento Spyros Kyprianou.

JAV komisija Helsinkio susitarimų vykdymui sekti paskelbė savo 254 psl. pranešimą, kuriame aštriai kaltina Sov. S-gą sistematiškai vykdomais žmogaus teisių pažeidimais.

Italijos krikšč. dem. partija sutarė dalytis valdžia su komunistais Lazio rajone, kuriam priklauso ir Roma.

TAUTYBĖS OKUPUOTOJ LIETUVOJ IR KITUR

Paryžių leidžiamam lenkų žurnale **Kultura** (1977, birželis) dr. Josef Mirski rašo apie katalikų padėtį Sovietų Sąjungoj. Antroj straipsnio daly autorius rašo apie lenkų katalikus.

Pagal sovietų statistinius duomenis, 1970 SS buvo 1,160, 500 lenkų: Baltarusijoje 382,000, Ukrainoj 295,100, Lietuvoj 240,200, Rusijoje 107,100, Latvijoje 63,300, Kazachstane 61,400, Estijoje 2,700, Gruzijoje 2,600, Azerbaidžane 1,300 ir kitur 11,500.

Vilniuj svarbesnių tautybių proporcija tokia:

Lietuvių: 1959 — 79,400 (36% visų gyventojų); 1970 — 159,100 (42.8%); priaugo 79,700 (100.3%). Rusų: 1959 — 69,400 (24.5%); 1970 — 91,000 (24.5%); priaugo 21,500 (30.9%). Lenkų: 1959 — 47,200 (20.0%); 1970 — 68,300 (18.3%); priaugo 21,100 (44.7%).

Autorius atkreipia dėmesį į didelį lietuvių prieauglį Vilniuj (daugiau kaip 100% per vienuolika metų), be to, į palyginti aukštą rusų skaičių. Didėjanti pramonė traukia rusus, kuriems duodami butai naujose miesto dalyse. Autoriaus nuomone, sąmoningai vedama tyli propaganda už kėlimąsi į Pabaltijo respublikas — ten galima gauti gero darbo, gyvenimo sąlygos geresnės ir t.t. Sovietijoje vyrauja nuomonė, kad Lietuvoj ir Latvijoje daugiau religinių ir kitų laisvių, na, ir daugiau prekių. Jei mėsos konservų dėžutė Vilniuj kainuoja 1.5 rublio, tai jau už Smolensko už tokią pačią dėžutę reikia mokėti 2.5 rublio.

Autorius mano, kad tam tikru požiūriu lenkai Lietuvoj skriaudžiami. Iš 240,000 lenkų Lietuvoj Kauno dvasinė seminarijo yra tik trys alumnai lenkai, kurių vienas slepia sąsą lenkas, nes "nenoris turėti sunkumų". Nežiūrint to, kad naujai įšventinti lietuvių kunigai turėsią darbuotis tarp lenkų, seminarijoje nėra lenkų kalbos pamokų. Kartais į grynai lenkišką parapiją paskiriamas jaunas lietuvis kunigas, nė žodžio nemokąs lenkiškai. Tai didelė skriauda pa-

rapiečiam. (Vilniaus krašto lietuvių prisimena, kaip lenkų laikais į grynai lietuviškas parapijas buvo siunčiami lenkų kunigai, visai nemoką lietuviškai. Red.) Pačiame Vilniuj, kur lenkų 1970 buvo netoli 70,000, tėra vienas 80 metų amžiaus lenkas kunigas. Be to, jis turi aptarnauti pas jį kasdien atvažiuojančius lenkus katalikus iš Mogiliovo, Bobruisko ir kt. Astuniose atdarose Vilniaus bažnyčiose, išskyrus Šv. Mikalojaus, pamaldos yra laikomos lietuviškai ir lenkiškai pakaitomis. Apskritai, nusiskundimų iš lenkų pusės negirdėti. Tas bažnyčias, išskyrus vieną, kur darbuojasi minėtas lenkas kunigas, aptarnauja lietuvių kunigai.

Pastaraisiais metais, gal būt, policijos spaudžiama, dvasinė vyresnybė Kaune daro kliūčių į dvasinę seminariją priimti lenkų kilmės kandidatus iš Baltarusijos ir Ukrainos, nes jais nepasitiki: "kam mum reikia šnipų".

Jau apie 10 metų Lenkijoje išeina lietuvių laikraštis **Aušra**. 1976 metų 4(35) numerį teikiama žinių apie lenkus Lietuvoj, ypač apie švietimą ir spaudą. Autoriaus nuomone, ne visos žinios tikslios. Lietuviai esą dažnai prikaišioja lenkam, kad jie greičiau nei lietuvių pasiduoda rusinami. Galimas dalykas, rašo dr. Mirski, kad tas priekaištas turi tiesos. Lenkus prie rusų artina kalbų giminin-

gumas. Be to, noras užtikrinti vaikam geresnį gyvenimą kai kuriuos tėvus paveikia siųsti savo prieauglį į gerai aprūpintą rusų mokyklą, bet ne į silpnąs lenkiškąsias.

Rašydamas apie Latviją, autorius pastebi, jog tenai nėra to priešingumo lenkam, kuris kartais jaučiamas Lietuvoj. Rygos dvasinė seminarijo lenkų kalba dėstoma. Latvių tarpe sovietai stengiasi sukelti nepasitikėjimą lenkais. Už bažnyčios ribų lenkai, kaip tautinė grupė, neturi jokių teisių. Mišrios lenkų ar lenkių vedybos su kitų tautybių žmonėmis labai dažnos.

Dr. Mirski nusiskundžia Baltarusijos lenkų nutautinimu. Prieš keliolika metų Vyšniavos klebonas, fanatikas baltarusis, staiga pradėjo sakyti pamokslus ne lenkiškai, bet baltarusiškai. Protestuodami visi žmonės išėjo iš bažnyčios. Taip tęsėsi keletą savačių, bet žmonės nerūjo nusileisti, nes nebuvo pasirinkimo. Kalbėdamas su autorium, klebonas pasakė: "Jei kuo skubiausiai nebus pereita prie baltarusių kalbos, tai, kartu su lenkų kalba, čia mirs ir katalikybė". Tas pats klebonas savo parapičiam patarė net išpažinti atlikti baltarusių kalba. Tuo jis nesąmoningai patarnauja rusifikacijos politikai, nes baltarusių kalba yra vis labiau rusų kalbos išstumiama. Auto-

(nukelta į 2 psl.)

BALTARUSIJOS LIETUVIAI IR RETOROMANAI

Iš Aušros Nr. 6 (46)

Prof. T. Ivanauskas, kilęs iš Baltarusijos TSR, ne vietinės reikšmės mokslininkas, būdamas įtakingas, drįso viešai protestuoti prieš rusinimą lietuvių tautinės mažumos Baltarusijoje. Kai jis kreipėsi į atitinkamas įstaigas Minske, reikalaudamas lietuviškų mokyklų atidarymo, jam atsakė, kad "čia tavo asmeniškasis išsigalvojimas". Vyko Baltarusijos lietuvių delegacijos tuo pačiu reikalu su pareiškimais, kuriuose būdavo iki 2000 parašų. Joms atsakymas jau buvo kitoks: "Dėl saujelės lietuvių mes mokyklų neatidarysime".

Kiek dabar yra Baltarusijoje lietuvių? Po karo jų liko mažusia 50 tūkstančių. Dėl nepalankių gyvenimo sąlygų jų skaičius dabar sumažėjęs, bet ne tiek, kiek rodo vietinė statistika. Pagal 1959 metų gyventojų surašymo duomenis Baltarusijos TSR nerasta nė vieno lietuvių (!). Tik dabar **Mokslas ir Gyvenimas** atrado jų tuomet buvus 8.4 tūkstančio (M ir G, 1972, Nr. 2). Pagal tuos pačius M ir G duomenis Ukrainos TSR 1970 metais lietuvių buvo 10.7 tūkstančio, o Baltarusijos TSR tik 8.1 tūkstančio (straipsnio autorius Adlys). Idomu pastebėti, kad drg. Adlys Ukrainoje rado daugiau lietuvių, negu Baltarusijoje.

Kiek iš tikrųjų dabar yra Baltarusijos TSR lietuvių, nežinome. Pagal neoficialius apskaičiavimus jų turėtų būti apie 30,000.

Ar lietuvių "saujėlė" turi teisę turėti mokyklą, kuriose jų vaikai būtų mokomi gimtąja kalba? Palikime nušaly Tarybų Sąjungos konstituciją, kuri šią teisę garantuoja. Pasvarstykime klausimą kitu atžvilgiu, būtent, pažiūrėkime, kaip šis klausimas sprendžiamas kitose šalyse. Įmkime pirmiausia kaimyninę socialistinę valstybę Lenki-

ją. Pagal oficialius Lenkijos duomenis Seinų-Suvalkų krašte gyvena 6 tūkstančiai lietuvių (iš tikrųjų jų ten yra daugiau). To krašto lietuvių turi pilną vidurinę mokyklą Punske ir keliolika aštuonmečių bei pradininių mokyklų (visuose lietuviškuose kaimuose veikia tik lietuviškos mokyklos). Seinuose veikia lietuvių visuomeninė kultūros draugija, Punske — dainų bei šokių ansamblis. Kai kurie kaimai turi savo choras, prie mokyklų kaimuose yra lietuviškos bibliotekos-skaityklos. Kiek iš viso Lenkijoje yra lietuvių (jų yra Varšuvoje, Vroclave ir kituose miestuose), tikrai nežinome. Prie anų 6000 pridėkime dar 6000.

Beveik visur, kur lietuvių Lenkijoje gyvena, veikia lietuvių visuomeninės kultūros draugijos skyriai, lietuviškos skaityklos, suorganizuota saviveikla, lietuvių kalbos pamokos. Lenkijoje lietuvių leidžia net du laikraščius. **Aušra** eina jau nuo seniau, o neseniai pasirodė **Varnos**.

Kodėl negalima pasiekti socialistinės Lenkijos pavyzdžių?

Imkime kitą mūsų kaimyninį kraštą — Kaliningrado sritį. Kaip jau minėta, senųjų gyventojų lietuvių Kaliningrado srityje po antrojo pasaulinio karo nebeliko. Dabar ten gyvena lietuvių yra atvykėliai po karo. Pagal to paties drg. Adlio duomenis (Mokslas ir Gyvenimas, ten pat) Kaliningrado srityje dabar gyvena 25,000 lietuvių. Kokias lietuviškas įstaigas jie turi? Ogi — jokių! Jokių lietuviškų mokyklų, jokių kultūrinių įstaigų. Prieš kiek laiko švietimo ministras Gedvilas privačiai

(nukelta į 2 psl.)

TARĖSI TAUTYBIŲ DEMOKRATAI

Prez. J. Carteriui įsitvirtinus Baltuosiuose Rūmuose, pastebimas demokratų partijos didesnis dėmesys tautybių veikloj dalyvaujantiems asmenim.

Rugpjūčio 2 demokratų partijos centrinio komiteto rūpesčiu Washington, atstovų Rūmų patalpose, buvo suruošta tautybių demokratam ir tautybių organizacijų vadovam skirta konferencija. Joj dalyvavo arti 100 asmenų, jų tarpe šie lietuvių: JAV LB krašto valdybos vicepirm. Rimas Česonis, Jungtinio Baltų Komiteto vykd. pirm. dr. J. Genys ir demokratų darbuotojai Jonas Nasvytis (Cleveland), dr. Kaz. Sidlauskas (Chicago), Ant. Varnas (New York). Faktinį konferencijos organizavimą vykdė partijos tautybių skyriaus pirm. Rob. Wagner (buvęs New Yorko burmistras) ir centrinio komiteto pareigūnas A. Waluchek.

Pagrindiniais darbotvarkės punktais buvo demokratų partijos centrinio komiteto pirm. Ken Curtis pranešimas ir sesijos, skirtos žmogaus teisių ir žmoniškųjų laisvių klausimui. Jų metu paliesta JAV užsienio ir ekonominė politika, kelta svarba tautybių demokratam stipriai organizuoti, būtinybė turėti patarėją tautybių reikalams Baltuosiuose Rūmuose (panašiai, kaip prez. Fordo kadencijos metu), svarba į Belgrado konferencijos delegatus įtraukti tautybėm artimą asmenį. Prieikštauta dėl stokos dėmesio tautybių grupėm, kaltinta JAV administracija dėl neparūpinimo valdiškų tarnybų partijos kandidatus rėmusem tautybių atstovam, ir t.t. Priimta eilė rezoliucijų, ne vienu atveju palankių Lietuvos klausimui.

JAV administracija savo dėmesį konferencijai įrodė atsiųsdama joj kalbėti ūkio departamento sekretorių R. Bergland. Amerikos Balsas pokalbį su R. Česoniu ir J. Nasvyčiu užrašė davo perdavimui į pavergtą Lietuvą.

R.

New Jersey valstijos gubernatorius Brendan T. Byrne pasirašo knygoj "The Ethnic Experience in N.J.". Jį stebi iš k.: prof. dr. Jokūbas Stukas, parašęs apie N.J. lietuvių, Virve Pustrom — apie estus ir Daumants Hazner — apie latvius. Gubernatorius buvo apsiėmęs turkistaniečių tautiniais drabužiais. Tai įvyko liepos 21 gubernatoriaus svečių priėmimo salėj, Trenton, N.J.

Nekomunistinės pietryčių Azijos 5 valstybės — Indonezija, Filipinai, Malaysia, Singapuras ir Tailandas sutarė bendradarbiauti ūkinėj srity ir sudaryti stiprią regioninę organizaciją. Šių valstybių atstovai susitiko su Australijos, Japonijos ir N. Zelandijos min. pirm-kais, tikėdamiesi jų finansinės paramos ir prekybinių tarifų sumažinimo, bet konkrečių pažadų negavo.

Jugoslavijos prez. Tito numato lankyti Sov. S-goj, Š. Korėjoj ir Kinijoje.

Belgrado parengiamoji konferencija, priėmusi kompromisinę darbotvarkę, savo darbus baigė. Antroji jos stadija prasidės spalio 4, bet ir ji spaudos atstovam bus uždaryta.

Jemenas įsakė išvykti Tasso korespondentui, nors Sov. S-ga tai laiko nedraugingu aktu.

Įvairiose JAV srityse siaučią gaisrai palietė apie 2 mil. akrų miško ir ganyklų.

DVIDEŠIMT PENKI LEGISLATORIAI ĮNEŠĖ STIPRIĄ REZOLIUCIJĄ

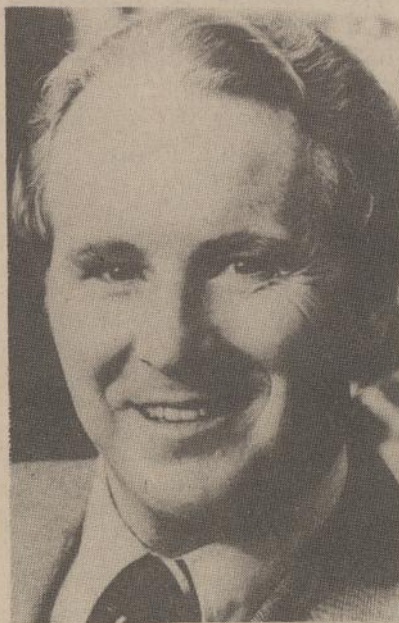
Pagrindinis autorius yra kongresmanas Dornan

"Dvidešimt keturi mano kolegos kongresmanai ir aš įnešam H. Con. Res. 319 rezoliuciją į JAV kongresą, kuria reikalaujam JAV vyriausybę imtis atitinkamų žygių, kad Sovietai pasitrauktų iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos ir kad tiem kraštams būtų sugrąžinta pilna laisvė ir nepriklausomybė. Atėjo laikas padaryti galą vergijai, kurią tie kraštai kenčia nuo 1940 metų", — kalbėjo minėtos rezoliucijos pagrindinis autorius kongresmanas Robert K. Dornan (resp.-Calif.).

Kiti tos stiprios rezoliucijos autoriai

Kiti šios stiprios rezoliucijos autoriai (cosponsors) yra šie

(nukelta į 2 psl.)

Kongresmanas Robert K. Dornan (R.-Calif.), 25 kongresmanų rezoliucijos (H. Con. Res. 319) pagrindinis autorius ir iniciatorius

Savaitės įvykiai

Lenkijoj vykusios liūtys užtvindė didelius dirbamosios žemės plotus ir tūkstančius gyventojų privertė išsikelti.

Prez. Carter pasiūlė kongresui legalizuoti milijonus čia nelegaliai gyvenančių svetimšalių, suteikiant čia prieš 1977 gyvenantiems nuolatinio ar laikino apsigyvenimo teises, jei jie registruotųsi vyriausybės įstatigose. Pagal įstatymą nelegalius svetimšalius samdą darbdaviai būtų baudžiami pinigine bauda.

JAV ambasados Ispanijoje vidutinio rango pareigūnas pirmą kartą susitiko su Ispanijos komunistų partijos nariu advokatu Jose Maria Mohedano.

Sov. S-gos Uralo kalnų ir gretimose srityse vyksta miškų gaisrai.

Iš Kinijos į Taivaną MIG-19 lėktuvų pabėgęs karo lakūnas Fan Yuan-Yen kelių JAV senatorių buvo pakviestas čia apsilankyti, bet, nenorėdamas sudaryti į Kiniją vykstančiam valst. sekretoriui nemalonumų, nuo vizito atsisakė.

Buv. prez. Nixono saugumo tarnybos pareigūno Morton Halperin telefonas kurį laiką buvo nusiklausomas. Dėl to jis iškėlė civilinį 3 mil. dol. ieškinį. Federalinis teisėjas nusprendė, kad dėl to nebuvo padaryta jokių nuostolių ir priteisė Halperin ir jo šeimos nariams 5 dol.

Ugandos prez. Idi Amin nužudė universiteto 4 profesorius už tai, kad jie priešinosi planui Makere universitetą pavaldinti Idi Amin vardu.

Tailandas ir Malaysia bendromi jėgom stengiasi išvalyti pietų Tailando džungles nuo ten jau kuris laikas veikiančių komunistų partizanų.

Kinija apkaltino naująją Indijos vyriausybę už čia atbėgusio Tibeto Dalai Lamos pastangų atskirti Tibetą nuo Kinijos rėmimą.

Buv. Etiopijos imperatoriaus Haile Selasie 10 šeimos narių pabėgo iš namų arešto į Švedijos atstovybę Kenijoje ir iš ten išvyko į Švediją.

Irano min. pirm. Amir Abbas Hoveida turėjo atsisakyti dėl gyventojų reiškiamo nepasitenkinimo tvarkant elektros tiekimą. Jo įpėdiniui paskirtas imperatoriaus sosto ministeris Jamshid Amouzegar.

Iš New Yorko krautuvų plėšimuose dalyvavusių ir policijos sulaikytų apie 4000 asmenų 50 proc. plėšikų turėjo darbus ir tik mažiau kaip 10 proc. gyveno iš socialinių pašalpų. Pagal amžių jie skirstomi taip: 16-20 m. — 21 proc., 21-30 m. — 62 proc. ir vyresnių — 16 proc. Pagal rasę plėšimuose dalyvavo 73 proc. juodųjų, 23 proc. „ispanų“ ir 4 proc. baltų.

New Yorko policija pagaliau suėmė jaunų žmonių žudiką, pasivadinusį Son of Sam vardu. Įtariamasis yra pašto tarnautojas David Berkowitz, gyvenęs Yonkers, NY. Jis buvo nužudęs 6 ir sužeidęs 7 jaunuolius.

Pasauliniam žemės ūkio traktorių trūkumui pašalinti Sov. S-ga 1975 atidarė Minske traktorių Belorus fabriką ir siekė užtvindyti JAV rinką. Šiem traktoriai čia parduvinėti įsisteigę Satra korporacija ir užsakė 3000 nuo 40 iki 200 arkljo jėgų traktorių, bet gavo tik 1300 mažesnio pajėgumo traktorių. Nesulaukdama didesnio pajėgumo traktorių, korporacija savo biznį pardavė sovietų užsienio prekybos m-jos agentui.

Įvairiom socialinėm pašalpom mokėti šios valstybės išleido tokius jų 1976 visos krašto gamybos procentus: Kanada — 13, JAV — 20,6, Švedija — 21,1, Britanija — 28 ir V. Vokietija — 32.

Prekių susikimšimui uostuose sumažinti Alžiras pradėjo prekes gabenti specialiais sunkvežimiais per Saharos dykumą iš Algiero uosto į Nigerijos Lagos uostą. 5-20 sunkvežimių karavanai sudaromi kas savaitę.

25 KONGRESMANAI ĮNEŠĖ REZOLIUCIJĄ

(atkelta iš 1 psl.)

kongresmanai: Louis Frey, Jr. (resp.-Fla.), Tennyson Guyer (resp.-Ohio), J. Herbert Burke (resp.-Fla.), Claude Pepper (dem.-Fla.), Jack F. Kemp (resp.-N.Y.), Bob Traxler (dem.-

Kongresmanas Edward I. Koch (D.-N.Y.), vienas iš H. Con. Res. 319 rezoliucijos autorių

TAUTYBĖS OKUPUOTOJ LIETUVOJ

(atkelta iš 1 psl.)

rius apgailestauja, kad bažnyčiose panaikintos pamaldos lotynų kalba. Jos padėjo išlaikyti Katalikų Bažnyčios savitumą ir apsaugojo nuo supravoslavinimo. Autorius kreipiasi į Lenkijos katalikų vyriausybę gelbėti aliamuojančių lenkų katalikų padėtį Baltarusijoje ir apie tai informuoti Vatikaną.

Kazachstane yra 61,400 lenkų, kurie ten buvo išvežti daugiausia 1940-41. Po pirmųjų siaubų metų lenkai neblogoi susitvarkė, turi savo namus, sklypus. Į Kazachstaną buvo išstremti ir Volgos vokiečiai. Pagal 1970 surašinėjimą, SS gyvena 1,846,000 vokiečių. Tai geriausiai susiorganizavusi ir labai dinamiška tautinė grupė. Turi savo spaudą, draugijas, mokyklas, užima aukštas vietas administracijoj. Savo jėgos ir teisių pajautimu, ištikimybe katalikybei ir tvirta laikysena vokiečiai iškovojo lengvatų ir religiniame gyvenime. Po daugelio metų pastangų gavo leidimą patatyti koplyčią ir atsigabenti kunigą į Karagandą. Pas Kazachstano vokiečius vyksta kunigas turi mokėti vokiškai, nes vokiečiai rūpestingai puoselėja savo kalbą ir to reikalauja iš dvasininkų. Kazachstano vokiečiams spaudžiant ("Jei neduosit kunigo, rašom prašymus išvykti į Rytų Vokietiją" — taip jie grasina), sovietų valdžia kreipėsi į vieną lietuvių kunigą Vilniaus apylinkėse, kviesdama jį į Karagandą. Tas dvasininkas, išėjęs iš kalėjimo, buvo dirbęs Karagandos pogrindy.

Kaip galima padėti SS katalikam?

Laisvasis pasaulis smerkia žmogaus teisių laužymą totalitariniuose kraštuose. SS katalikai apie tai puikiai žino, todėl skaudžiai pergyvena, kad laisvasis pasaulis yra kurčias jų pagalbos šauksmui. Autoriui besikalbant su kunigais Sovietų Sąjungoj, tas klausimas buvo visuomet keliamas. Prieta vieningos išvados — reikia kelti viešumon tiesą apie religinę padėtį SS. Tai turėtų daryti ir šventasis Sostas. Be to, las ir neteisė bijo šviesos, bijo viešumos. Tenyškščiai kunigai kritiškai ir su skausmu mini šventojo Sosto atstovo, atvykusio į Maskvą, laikyseną ir pasikalbėjimus su sovietų valdžios atstovais. Svarbiausia klaida, kad aplenkiamos vietinės bažnyčios, o jos geriausiai žino padėti, sąlygas ir valdžios taktiką. Nusiskundžiama, kad Vatikano radijas duoda daug smulkių žinelių, bet mažai taip laukiamo dvasinio peno. Ligšiolinė patirtis rodo, kad tik moralinė dvasiškijos bei tikinčiųjų jėga gali išlaikyti Katalikų Bažnyčią Sovietų Sąjungoj. (Elta)

Mich.), James J. Blanchard (dem.-Mich.), Austin J. Murphy (dem.-Penn.), Mary Rose Oaker (dem.-Ohio), Robert A. Roe (dem.-N.J.), Frank Horton (resp.-N.Y.), Mickey Edwards (resp.-Okla.), Marc L. Marks (resp.-Penn.), Robert McClory (resp.-Ill.), Melvin Price (dem.-Ill.), Edward I. Koch (dem.-N.Y.), Donald Mitchell (resp.-N.Y.), David C. Treen (resp.-La.), Larry McDonald (dem.-Ga.), Joseph P. Addabbo (dem.-N.Y.), James Oberstar (dem.-Minn.), William F. Walsh (resp.-N.Y.), Baltasar Corrada (dem.-P.R.) ir Max Baucus (dem.-Montana).

Kelių kongresmanų pasisakymai

"Savo distrikte pabaltiečių kaip ir neturiu. Esu nemaža skaitęs apie Baltijos kraštus. Daug geros informacijos esu gavęs apie tuos kraštus iš buvusio kongresmano A. Bell ir dabar jo vietoj esančio kolegos kongresmano Bob Dornan. Turim tiem kraštams padėti atsikratyti Sovietų Sąjungos vergijos", — rašė savo laiške kongresmanas David C. Treen (resp.-La.) Rezoliucijom Remti Komitetui.

"Ar aš turiu pabaltiečių savo distrikte? Tur būt, ne! Bet kaip ten bebūtų, jie verti mano talikos, kurios aš tikrai nepagalėsiu" — rašė Rezoliucijom Remti Komitetui kongresmanas Mickey Edwards (resp.-Okla.).

"Pabaltiečių skaičius mano distrikte labai ribotas — turiu tik vieną kitą. Kodėl mes 'pardavėm' Lietuvą, Latviją ir Estiją Sovietų Sąjungai? Visada sunku padarytas klaidas atitaisyti. Nelengvas bus Baltijos kraštų išlaisvinimas. Dirbdami ir kovodami visi kartu ir nuširdžiai, savo tikslą pasieksim. Garantuoju, kad Baltijos kraštai tikrai atgaus laivę ir nepriklausomybę", — rašė Rezoliucijom

Kongresmanas Melvin Price (D.-Ill.), vienas iš H. Con. Res. 319 rezoliucijos autorių

Remti Komitetui kongresmanas James Oberstar (dem.-Minn.).

"Buvau ir būsiu už prisidėjimą prie darbo ir kovos dėl Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvės ir nepriklausomybės, nors pabaltiečių savo distrikte kaip ir neturiu — gal vieną ar kitą. Esu daug skaitęs apie Baltijos kraštus. Nemaža informacijų esu gavęs iš buvusio kongresmano A. Bell; pilnai ir tiksliai tuo reikalu mane informuoja kongresmanas Bob Dornan", — rašė šio žygio vadovybei kongresmanas Larry McDonald (dem.-Ga.).

Mūsų talka tam žygiui

Tolimesnės talkos laukiam iš kongresmano Robert K. Dornan. Talkos tam žygiui yra pažadėję ir kiti legislatoriai. Rezoliucijų ir jų autorių skaičius auga kaip ant mielių. Į šį žygį jungiasi legislatoriai, kurių distriktuose iš viso nėra pabaltiečių. Papildėkim ir mes patys pilna sparta! Junkimės į šį žygį darbu ir visa kita parama!

RRK

BALTARUSIJOS LIETUVIAI

(atkelta iš 1 psl.)

skundėsi: "Daug dėjų pastangų atidaryti lietuviškas mokyklas Kaliningrado srityje, bet nieko iš to neišėjo".

Ta pati padėtis yra Latvijoje, kur pagal 1970 metų gyventojų surašymo duomenis gyvena 40,000 lietuvių. Čia irgi jokių lietuviškų mokyklų ir jokių kultūrinių įstaigų nėra. Mėginta Rygoje atidaryti bent lietuvišką klubą, kur lietuviai galėtų poilsio metu susirinkti ir kultūringai praleisti laiką. Leidimas atidaryti tokiame klubui negautas. Tuo tarpu prieš karą Latvijoje veikė tokios lietuviškos mokyklos: Rygoje — vidurinė mokykla (gimnazija), dvi mokyklos 4 klasių ir viena 7 klasių, o provincijoje trylika mokyklų 4 ir 7 klasių. Negi dabar, esant tarybų valdžiai, mus skriaustų tikrieji broliai latviai? Aišku, kad direktyvės eina iš kitur. Lygiai, kaip ir Baltarusijos lietuvių persekiojimas yra dirguojamas iš aukščiauo, o ne vien Minsko valdžios darbas.

Kaip reikėtų tvarkyti kalbų reikalus daugiatautėse valstybėse (Tarybų Sąjunga yra daugiatautė valstybė), gali parodyti Šveicarijos pavyzdys. Visiems gerai žinoma, kad Šveicarijoje gyvena trys tautos ir yra trys oficialios (valstybinės) kalbos: vokiečių, prancūzų ir italų. Bet vargu ar daug kas žino, kad Šveicarijoje gyvena dar ketvirtoji tauta — retoromanai, kurios kalba neseniai, 1937 metais, pripažinta irgi valstybine. Vadina, si, Šveicarijoje yra keturios valstybinės kalbos.

Kas tie retoromanai ir kiek jų Šveicarijoje yra?

Retoromanai yra keltų giminės tauta, kuri prieš 2000 metų buvo Romos užkariauta, vėliau germanizuota ar suitalinta. Bet dalis jų dabar gyvena Šveicarijoje, Grisonų kantone, sudarydami gerą trečdalį visų (137,000) to kantono gyventojų. Retoromanų buvo: 1870 metais — 31,000, 1880 — 38,705, 1930

DOVANA — IRENOS VELONSKIENĖS SIUNTINIŲ ĮSTAIGA. Greitas išsiuntimas, prekių pasirinkimas žemomis kainomis. Negalint atvykti, sudaromi pageidaujamų daiktų siuntiniai pagal užsakymus. SUDAROMI GIMINIŲ IŠKVIETIMO IŠ LIETUVOS DOKUMENTAI. Persiunčiamas iš Lietuvos atvykusių svečių asmeninis bagažas. Darbo valandos: trečiadi. nuo 12 iki 6 val. Šeštadi. nuo 10 val. iki 4 val. Kitomis dienomis — susitarus. Tel. 296-5250. Namų tel. 296-5359. 80-14 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas, 357 Larkfield Rd., E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 368-3733, namų — vakarais — (516) 757-4296.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių paroduotuvė. Gėlės įvairiom progom. 846-5454-9527; vakare: 835-4149 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, 426 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras vėdinamas.

GARSZVOS LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGOS — ŠERMENINĖS: Haven Hill Funeral Home, Inc., 104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; ir Garszva Funeral Home, 231 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y. 11211. Modernios, erdvios ir vėsinašios koplyčios. Jau trečia Garszvos šeimos generacija yra New York State laidotuvių direktoriai ir balzamotojai. Tel. 846-1970. Pageidaujant parūpinamos šermininės bet kurio miesto daly.

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Apraudimas gyvybės namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apraudos, Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investacijos, Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421; VI 7-4477.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami palaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radziūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

TAISOM RADIOJO IR TELEVIZIJOS APARATUS spalvotus ir paprastus. Pilnas patarnavimas įdedant naujas dalis. Aptarnaujam Queens ir apylinkės lietuviams. Naujų aparatų neparduodam. Kreiptis tel. 847-0887. Adresas: Mr. Joe Kazlas, 87-15 Myrtle Avenue, Glendale, N.Y. 11227 (2 blokas nuo Woodhaven Blvd.).

SPARTA—Rašomos mašinėlės įv. kalbomis, radio, spalv. TV, kompiuteriai, įv. biznio mašinos—pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

REDDING ELECTRONICS, spalvotų televizijų bei radio aparatų taisymo krautuvė, rasite visada gerą patarnavimą. Vincentas Kurinskas, išdirbęs 20 m. RCA Service Co., prieš 5 metus su sūnumi James įsigijo krautuvę ir kviečia visus apylinkės lietuvius jų patarnavimais pasinaudoti. Adresas: Redding Electronics, 3414 Fulton St., Brooklyn, N.Y. 11208 (tarp Lincoln ir Autumn gatvių). Tel. 647-2327.

DALĖ POVILAUŠKAITE-SELLEI, sav., "Friendly Spirits Wines & Liquors", 146 E. Main St., New Britain, Conn. 06051. Tel. 224-4808. Didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų, mažais ir dideliais kiekiais įvairiom progom. Nuolaidos daromos pagal imamą kiekį. Užsakymai priimami ir telefonu, reikalui esant pristatoma į namus be atskiro atlyginimo. Patarnavimas malonus ir sąžiningas.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimai, šeštadi. 4-5 val. WEVD 1330 AM ir 7 v.v. 97.9 FM bangomis. Music of Lithuania, pirmadi. 7:30-8:30 v.v. WSOU-FM 89.5 anglų kalba. dr. J.J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountaintside, N.J. 07092. Tel. 201 232-5565.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezyes, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66-86 86 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150

TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA —
— GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

KELIONĖS Į LIETUVĄ 1977

1 SAVAITĖ rugsėjo 18	Kaina iš New Yorko 838 dol.
2 SAVAITĖS rugsėjo 4, 7, 18 gruodžio 21	Kaina iš New Yorko nuo 983 iki 1,189 dol.

Šių kelionių, o taip pat visais kelių reikalais kreiptis:

VYTIS
2129 KNAPP ST.
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL. (212) 769-3300

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd. Editorial Office (212) 827-1352
Brooklyn, N. Y., 11207 Business Office (212) 827-1351

Publication No. 148360

Second-class postage paid at Brooklyn, N. Y., Post Office

Subscription per year — \$12.00. Single Copy 25 cents

Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKA, LDS organą DARBININKA ir LIET. ŽINIĄS • Prenumerata metams \$12.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožūra • Pavardę pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Kongreso rezoliucijų žygis

Ar mes galime ir turime tenkintis tik "status quo" Lietuvos laisvinimo darbe? Be abejo, visi geros valios lietuviai su tuo nesutiks.

Ne vienas iš legislatorių nori mums "įpiršti" mintį, kad mes nieko kito iš JAV vyriausybės nereikalautumėm, o tik Lietuvos okupacijos nepripažinimo. Pavergtieji trokšte trokšta laisvės — jie nenori amžius vergauti!

Masės lietuvių, visa eilė amerikiečių televizijos ir radio komentatorių ir laikraštinių po Helsinkio konferencijos sutiko, kad Pabaltijo kraštų po Antrojo pasaulinio karo pardavimas Sovietų Sąjungai buvo patvirtintas. Tuoj po tos konferencijos tam tikra dalis legislatorių ir vienas kitas iš pabaltiečių sujudė ir pravedė JAV Kongrese rezoliuciją, kurios pagrindinė dalis yra vieno ilgesnio sakinio ir kuria pasisakoma, kad JAV vyriausybės nusistatymas Pabaltijo kraštų bylos reikalu nepasikeičias ir kad JAV vyriausybė ir toliau nepripažinti tų valstybių sovietų okupacijos.

Masės pabaltiečių, kitų amerikiečių ir visa eilė legislatorių minėtai rezoliucijai nepritarė, neigiamai pasisakė apie tą JAV Kongreso akciją ir įsijungė į rezoliucijų žygį.

Daugiau kaip 40 legislatorių praėjusiame Kongrese (94th Congress) buvo įnešę stiprias rezoliucijas, kuriomis buvo reikalaujama Lietuvai, Latvijai ir Estijai pilna laisvė ir nepriklausomybė. Tam žygiui ėmėsi vadovauti Rezoliucijom Remti Komitetas, turįs didelės patirties tame darbe praityje. To vieneto pastangomis buvo praversta garsioji H. Con. Res. 416 (89th Congress) rezoliucija.

Praėjusiame Kongrese nepavyko nė vienos iš stipriųjų rezoliucijų praversti. Susirinkus naujam Kongresui (95th Congress), pradėtas darbas tę-

siamas toliau: įneštos aname Kongrese rezoliucijos įnešamos iš naujo, įnešama ir visai naujų rezoliucijų. Įnešamų rezoliucijų skaičius, anot to žygio vadovų, būsiąs didinamas iki maksimumo: juo daugiau būsią įneštų rezoliucijų, tuo lengvesnis taps vienos iš jų pravedimo darbas.

Stipriosios rezoliucijos yra ilgos ir detalios. Jomis reikalaujama, kad JAV prezidentas ir Valstybės sekretorius imtųsi reikiamų žygių perkelti Lietuvos, Latvijos ir Estijos bylą į Jungtines Tautas ir ją ten tinkamai apginti, vienu ar kitu būdu priverčiant sovietus pasitraukti iš Pabaltijo kraštų; kol tai įvyksią, JAV vyriausybė įpareigojama kelti ir ginti Pabaltijo kraštų bylą visomis progomis ir visais galimais būdais visame pasaulyje.

Anot eilės legislatorių, Sovietų Sąjunga neturinti jokių teisių į Pabaltijo kraštus. Tie legislatoriai apgailestauja, kad JAV vyriausybė nepriverstusi sovietų pasitraukti iš Pabaltijo kraštų tuoj po Antrojo pasaulinio karo.

Ne vienas mūsiškių gali pasakyti, kad tų rezoliucijų pravedimas ir jų realizavimas esąs neįmanomas. Panašiai buvo kalbama ir apie garsiąją H. Con. Res. 416 (89th Congress) rezoliuciją. Ją pravedėme. Tiesa, ji dar nerealizuota, bet ji tebegalioja ir galios tol, kol JAV vyriausybė gyvuos. JAV Kongresas iki aukšto laipsnio yra su mumis. Kovojant už stiprias rezoliucijas, jis dar labiau pakryps į mūsų pusę. Turint JAV Kongresą savo pusėj, vienos iš praverstų rezoliucijų realizavimas irgi taps galimu.

Be abejo, šis užsimojimas yra milžiniškos apimties. Nėra abejonės, kad šis žygis tikrai priartins laisvės rytą pavergtai Lietuvai. Pavergtieji ir kenčiančioji Lietuva reikalauja iš visų mūsų įsijungimo į šį darbą.

Prabėgo jau 15 metų nuo aktoriaus režisieriaus ir dramaturgo Gasparo Veličkos mirties (1962 rugpiūčio 7), bet teatralai jį atsimena ir gerbia už pastangas sukurti savotiško tautinių papročių bei dainų žanro scenos veikalus. Sukakties proga pravartu prisiminti bent duomenis, kurie byloja apie šio kūrėjo bandymus ir ieškojimus.

Gasparas Velička gimė 1907 sausio 18 Antkalnės kaime, Veliūnos valsčiuje. Nuo pat kūdikystės suėjo į sąlytį su pamėnusių gamtos grožiu, lietuvių liaudim, vargdinių piemenėlių dalia, senų skerdžių patirtim, su spalvingais kaimo muzikantais ir žilagalviais išminčiais. Jis gyvai stebėjo ir fikso liaudies papročius, ypatinai domėdamasis vestuvinių papročiais ir apeigomis, įsimylėjo į šienpivių sutartines ir sentimentalias, liūdnas kaimo melodijas, stebėjo kanklių, skudžių ir ragelių muzikos apraiškas. Visa tai stūmė jį labiau pažinti muzikos paslaptis; todėl, eidamas bendruosius mokslus, mokėsi ir smuikuoti. Kaune baigė vidurinį mokslo, tačiau, jau vyresnėse klasėse būdamas, lankė Tautos teatro dramos mokyklą, vedamą Antano Sutkaus. Baigęs bendrąjį mokslo, perėjo į Andriaus Olekos-Zilinsko dramos studiją, nutardamas tapti aktorium. Priimtas į Jauniųjų Teatrą Kaune, netrukus buvo perkeltas į Klaipėdą, kur Valsybės Teatre vaidino įvairias roles, o 1940 perkeltas į Vilniaus Valstybinį Teatrą. Kartu dėstė scenos meną Vilniaus Pedagoginiame Institute lektorius teisėmis. 1941 Gasparas Velička kviečiamas režisierium į Vilniaus Liaudies Ansamblių, kurį kartu su muz. Jonu Švedu

SU GASTROLĖM DAUG APVAŽIAVO

Gasparo Veličkos 15 metų mirties sukaktį minint

netrukus išvystė į pirmą eilę meno vienetą.

Jau pirmosios bolševikų okupacijos metu Vilniaus Liaudies Ansamblio apkeliavo su gastrolėmis visą Lietuvą, duodamas šimtus spektaklių. Vokiečių okupacijoj ansamblis savo veiklos tęsti nebegalėjo. 1942 buvo uždarytas.

Netrukus Berlyne susiorganizavo stiprus vyrų oktetas, vedamas muz. Stepo Sodeikos, kuriame Gasparas Velička dalyvavo kaip dainininkas, nes turėjo iš prigimties gražaus tembro boso-baritono balsą. Rytų frontui artėjant, oktetas persikėlė į Lichtenfelsą, prie Coburgo, ir čia susitvėrė jau didesnio masto dainos ir šokio mėgėjų ratelis. Šis ratelis 1945 pavasarį persikėlė į Bambergą (Bavariją) ir lietuvių tremtinių stovyklos ribose susiorganizavo į dar didesnę vienetą, pasivadindamas Lietuvių Tautinių Ansambliu.

Nuo ansamblio įsteigimo Bambergio stovykloje ir man teko dirbti su velioniu per 4 metus iki pat vieneto sulikvidavimo. Bamberge ansamblio vadovai buvo šie: režisierius — Gasp. Velička, muzikinis vadovas — Stepas Sodeika, tautinių šokių vadovė — Albertina Ličkūnaitė, šokio technikos instruktorius — Juozas Ambrazas, administratorius — Kęstutis Miklaševičius. G. Velička ėmėsi repetuoti dar Lietuvoje parašytą veikalą "Kur namas mūsų", bet greit pakeitė pavadinimą į "Nemunas žydi". Atsiradus gyvam reikalui koncertuoti amerikiečių kariam, vei-

kalo paruošimas buvo sustabdytas. Amerikiečių kariuomenės štabas pasiūlė ansamblui persikelti į Wiesbadeno tremtinių stovyklą.

Wiesbadene ansamblis tapo privilegijuotu vienetu ir gavo aprūpinimą bei atskiras patalpas; todėl čia susidarė geros sąlygos dirbti. Iki tol vis dar ansamblis koncertavo statine forma, pakaitomis duodamas dainų, tautinių šokių, solistų arba kvarteto bei duetų pasirodymų, bet G. Velička sumanė visa tai sujungti į vieną nepertraukiamą pygnę su sceniniais dialogais. Panaudojęs Joninių papročių idėją, šį vienaveiksmį veikalėlį pradžioje pavadino "Joninėmis", bet netrukus pakeitė į "Atsisveikinimą". "Atsisveikinimo" premjera įvyko 1945 rugsėjo 8 Wiesbadeno stovyklos scenoje. Po to ansamblis leidosi pirmojan gastrolių kelionėn po Vokietijos tremtinių stovyklas, pirmiausia dalyvaudamas Augsburgio lietuviško kryžiaus šventinimo iškilmėse. Visur programa susidėjo iš dviejų dalių — koncertinės ir "Atsisveikinimo".

Po gastrolių G. Velička atnaujino "Nemunas žydi" veikalą repeticijas, ir 1946 vasario 16 įvyko šio veikalų premjera Wiesbadeno tremtinių stovyklos teatre.

Kaip matyti, abu pirmieji G. Veličkos veikalai buvo pastatyti mūsų tautai reikšmingomis dienomis. Abu turėjo didelį pasisekimą. "Atsisveikinimas" buvo suvaidintas 101 kartą, o "Nemunas žydi" — 54 kartus. Iš viso, G. Veličkai vadovaujant, Lietuvių Tautinis Ansamblis pasirodė 509 kartus.

Panaikinus Wiesbadeno tremtinių stovyklą, ansamblio vadovai pasirinko Seligenstadtą prie Wuertburgo ir 1946 ten persikėlė, tačiau daugelio narių nustojo, nes ne visi norėjo šion stovyklon vykti. Seligenstadte buvo sudaryta kita ansamblio vadovybė, kurion, be G. Veličkos, S. Sodeikos ir A. Ličkūnaitės, įėjo instrumentalinės dalies vedėjas Balys Pakštas, o administratorium buvau aš. Pasipildęs naujosios stovyklos jaunimu, ansamblis vėl suklestėjo ir apkeliavo daugelį stovyklų.

Trečiojo G. Veličkos veikalą, "Žmonės prie vieškelio", premjera įvyko Seligenstadt stovyklos scenoje 1947 liepos 18, pakartojo jį kitą dieną

Gasparas Velička

ir po kelių dienų parodant kaimyninei Schweinfurto stovyklai.

Emigracija ėmė ardyti ansamblio gretas. Kai 1948 sausio 12 svarbiausieji vadovai, G. Velička ir S. Sodeika, nutarė persikelti į Hanau stovyklą ir perimti vadovauti ten esantį Dainavos ansamblių, tai L.T. Ansamblio likusieji nariai 1949 kovo 6 jį likvidavo. Su Dainavos ansambliu G. Velička greit pasiekė JAV ir tęsė savo veikalų režisavimą jau su kitais žmonėmis Chicagoje, kur pastatė iš naujo "Nemunas žydi" ir atkūrė Lietuvoje vaidintą "Šienapiūtę".

G. Velička nesitenkino vien ansambliniais veikalais, o įsijungė kaip aktorius ir į Chicago dramos teatrinis pastatymus, kitų režisierių režisuojamus, atlikdamas roles "Naujuosiuose žmonėse", "Valdovo sūnuje" ir kt. Kartu rašė trumpas komedijėles ir kitus vaidinimus, pastatydamas juos ir režisuodamas įvairiomis progomis.

Kaip autorius dramaturgas Gasparas Velička yra parašęs nemaža scenos veikalų. Be minėtųjų, du kartus buvo pastatę trumpą vaizdelį "Kūčių vakarą". Chicagoje parašė "Lėk, mano sakalėli", "Minija vėl išsiliejo", "Aleliuja", "Lunatikas", "Dėdė nuo Pacifiko", "Pelų sėją prieš vėją" ir ėmėsi pamėgtojo Klaipėdos krašto žvejų gyvenimo atvaizdavimo veikale "Magužė".

(nukelta į 4 psl.)

VERČIAU BŪTŲ NESAKĖS

JURGIS JANKUS

3

Persakiau Petro šneką ir parodžiau tą vietą, kuri, sakė, jau skirstosi, ir mačiau, kaip riebus boso veidas ima rausti, lyg kalakuto pagurklis. "Man reikia darbininkų, ne inžinierių! Tegu vėl ima sluoti!" O pats, plazdėdamas apsiausto skvernais, nubėgo į presų skyrių, pakėlė nuo mašinos jauną vyruką ir liepė eiti padėti iškrauti pieno. "Durnius!" prašnyptė pro dantis Petras, vėl imdamas sluoti, o aš iš lengva grįžau prie savo mašinos, bet neturėjau noro pradėti. Buvo taip, lyg kas per veidą būtų sušėręs. Robertas sugrįžo prie savo stalo ir pradėjo tekinti. Žinojau, kad reikia sėsti prie mašinos ir dirbti, bet ir norėjau pakalbėti su Petru. Žinojau, kad jis turėjo dar biauriau jaustis už mane.

Buvau besimišas darbo, kai pasigirdo pokštelėjimas, panašus į patrankos šūvį, paskum šauksmas, vėliau daugiau šuktelėjimų. Robertas pakėlė galvą nuo tekinimo staklių, metė akis į duris ir protekinis išskubėjo. Nuo arčiau durų stovinčių mašinų darbininkai irgi pakilo. Pakilau

ir aš.

Šalia sunkvežimio jau stovėjo Robertas. Ant pieno ryšulių keistai susirietęs buvo tas pats vyrukas, kurį ką tik nusiuntė Petro vieton. Vienas darbininkų su geležine dalba stūmė į šalį pieno ryšulį. Prie jo prišoko ir Petras. Užlėkė į viršų ir daugiau. Jie nukėlė vyruką ir nunešė į Roberto mašiną. Su juo į užpakalinę sėdynę įsėdė dar vienas darbininkas, o pats bosas prie vairo.

— Padėk iškrauti su grandinėm, — pradaręs duris, pasakė man, užtrenkė ir nuvažiavo.

Šiaip per visą laiką nepravėrė nė lūpų.

Mekas, ant sunkvežimio krašto atsisėdęs, pasakojo, kaip viskas atsitiko. Petras stovėjo ir žiūrinėjo kablį. Vienas šonas buvo atsilenkęs į šalį, ir kaip tik per tą pačią vietą, kurią Petras pirmą pirštu rodė.

— Vaikas gali palikti be kojos, — pasakė pakėlęs galvą ir tuoj pridėjo: — Ar žinai, kur laiko tokias geležis?

Pasakiau. Jis atkabino kablį, numetė per kitų galvas į keltu-

vą, paskum pats nušoko ir dingo. Aš tuo tarpu sužinojau, kad galėjo atsitikti tikrai baisus dalykas. Mekas vis dar tebebuvo susijaudinęs. Iš tikrųjų jis buvo McAlister, bet visi vadino tiesiai Meku. Ir kai palikim ant sunkvežimio tik dviese, jis dar nesirėngė pradėti. "Kai tą prietaisą dirbo, aš juo netikėjau. Mačiau, bet netikėjau. Savo gyvenime ne pirmą sykį iškraunu. Kitur būdavo kabliai, kad pakelti sunku. O čia sulipino virbus. Ir dar kaip sulipino. Tas tavo naujasis, matyti, gudrus vyras. Paėmė, pažiūrėjo, papurtė galvą. 'No good', pasakė ir vėl nuėjo sluoti. Aš irgi norėjau nueiti. Bet valgyti reikia. Namie penki vaikai. Velniai žino, kitiems nei tų vaikų yra, nei ką, o man net prigulti nereikia. Užmetei kelnes ant lovos galo, ir yra. Kur čia priešinsies. Džiaugies, kad darbą turi. O dabar tas vaikas. Taip ir matau. Net užsimerkti noriu. Užkabinom, pakėlėm. Aš stumiui, jis traukia. Bet traukia taip, kad visas ligi juosmens po ryšulių palindęs. Paskum zengė žingsnį atgal, ir iš sykiu kaip perkūsi. Kaip bomba būtų sugrūsi. Visas sunkvežimis tik susiūbavo. Nieko nepadarysi — trys tūkstantčiai svarų daug svorio. Bet vaikas laimingas. Jeigu tik sekundę anksčiau, ligi juosmens būtų kaip vabaliuką nutrėškė. Ir dabar kolia. Bet gal ir tos nesudaužė. Tik ryšulio kampas per blauzdą nurėžė. Net pė-

dos nesutraiškė. Visas svoris va ant to ryšulio užsilaiškė. Tik į šalį pastūmėm ir ištraukėm. Bet toks prakeiktas svoris, galėjo ir kaulą sudažyti. Na ką — pašlūbuos, pašlūbuos ir vėl bus sveikas. Bet jeigu būtų porą akimirkų anksčiau... O, Jėzau Kristau!"

Jis parodė, kaip koja buvo užspausta, kaip vyrukas, traukdamas ryšulį, buvo visas po juo palindęs, o paskum nuėjom į apačią atsinešti grandinių. Petras, kibirkštys paskendęs, jau virino geležį. Pagalvojau, kad, bosui sugrįžus, užsikurs pragaras. Po tą kampą, kur stovėjo virinimo prietaisai, jis mums net trintis neleisdavo, o dabar tas naujokas švaistosi jame, kaip namie. Pagalvojau, bet nieko nepasakiau.

Ligi pietų teiskrovėm tik pusę sunkvežimio. Robertas vis negrįžo. Kai ėjom valgyti, Petras tebekibirkščiaavo savo kampe. Mekas metė akį į jo pusę ir paklausė: "Ar manai, kad jis žino, ką daro?" "Tur būt, žino," atsakiau. "Ei, tu, laikas pietų!" dar sušuko, bet Petras nė galvos nepakėlė. Besibaigiant pietų pertraukai, atsirado ir jis. "Dabar galėsite nors ir penkias tonas kelti. Kabliai ant sunkvežimio," dar pridėjo, išsivyniodamas sumuštinį. Kablįs tikrai rados užmestus ant sunkvežimio. Jie net panašūs nebebuvo į pirmuosius — be staklių kampų, sutvirtinti trikampiais. "Manai,

kad laikys?" paklausė Mekas. Aš tik patraukiau pečiais. Pirmąjį ryšulį nuleidom labai atsargiai. Paskum antrą ir trečią. Darbas ėjo dvigubai, o gal net ir trigubai greičiau, negu su grandinėmis. Paskutinį bekeliant, atsirado ir bosas. "Iš kur tas?" paklausė, akimis rodydamas į kablį. "Petras padarė," trumpai atsakiau. "Kas jam liepė? Tu?" "Nežinau. Tur būt, niekas. Pamatė, kad reikia, ir padarė," pasidrasinęs pridėjau.

Kol nuleidom ryšulį į apačią, jis jau buvo lydinimo kampe. Žvalgėsi, apžiūrinėjo daiktus, tikrino dujų kranus. Vėliau mačiau, vartė ir žiūrinėjo kablįs, bet Petriui nė pusės žodžio. "Kaip manai, ar rytoj galiu ateiti?" einant namo, paklausė Petras. "Ar sakė ką?" klausimu atsakiau į klausimą. "Ne, net artyn nebuvo priėjęs. Bet juk sakė, kad inžinierių jam nereikia." "Visi spiauna į jo papurkštavimus, spiauk ir tu. Jeigu norėsi išvaryti, tai aiškiai pasakys."

Kitą rytą pasiūkau mane kaip vertėją ir, lyg nieko vakar nebuvo atsitikę, ėmė aiškinti, kad čia jau seniai norėjo padaryti lenty-nas formoms sudėti, bet per kitus darbus neturėjęs kada pri-eiti. Petras matavo formų aukštį, pieštuku braižė ant kartono lapo provizorinius bražinius, paskum žiūrinėjom, kokios medžiagos yra, ir taip pravaikščiojom beveik ligi pietų, o paskum jau nebebuvo reikalingas. Ir

vėl klank, klank, klank. Su Robertu Petras ir be vertėjo greitai susiprato. Daugumą techniškių vardų jis mokėjo iš Vokietijos, o man jie vis tiek nieko nesakė. Tenai jie geležis jau piaustė ir centimetrais, ir coliais, ir skyles gręžiojo coliniais grąžtais, ir /grąžtas coliniais matavimais griežė.

Dabar, žiūrėdamas pro stiklo viršų į kiek per pilną Petro veidą, nebedaug tegaliu berasti to paties, kas buvo tada įkritusiuose veiduose ir rūpesčio pilnose akyse. Rūpesčio matyti ir dabar, bet jis visiškai kitoks. Pirmą jis buvo suplaktas su baimė, dabar... Valandėlę galvoju, ieškodamas tinkamo žodžio. Galvoju ir už nieko negaliu užsikabinti. Yra žmoguje tokių dalykų, kurių negali pasakyti žodžiais.

— Matai, sakiau, kad neišeik. Sulaukė šešiasdešimt penkerių, ir išvarė. O čia dirbtumėm kartu. Dešinioji ranka būtų. Dar ir dabar neturiu žmogaus, kuriuo būtų galima pasitikėti. Nerandu tokio, kuris dirbtų, kaip sau. Juk dar galėtum ir sugrįžti. Per mėnesį kitą susigaudytum, ką ir kaip dabar darom. Ir pinigų gautum, ir nereikėtų galvoti, kur reikės ateinančią valandą kišti. Kaip manai? Žmogų be darbo ir rūpesčio giltinė pirmąjį ima, — dar pridėjo.

(Bus daugiau)

IŠ VISUR

— Londone, Buckinghamo rūmuose, karalienės Elzbietos II priėmimo liepos 21 drauge su kitais diplomatinio korpuso nariais dalyvavo ir Lietuvos atstovas V. Balickas su žmona. Be diplomatinio korpuso, priėmimo dalyvavo kabineto nariai ir parlamento atstovai.

— Ateitininkų taryba rugpiūčio 6 Dainavoj išrinko iš savo tarpo prezidentumą: dr. A. Damušį, L. Gražulienę, dr. R. Kriaučią ir dr. K. Kebį. Dr. A. Damušis išrinktas prezidiumo pirmininku.

— Dr. Myron B. Kuropas, Chicagos ukrainiečių veikėjas, buvęs prezidento Fordo asistentas etniniam reikalui, o dabar sen. Bob Dole įstaigos vadovas, paskirtas Illinois valstijos mokyklų administratorium. Dr. Kuropas gerai pažįstamas ir lietuviams.

— Pavergtų tautų komiteto suruošta paroda Melbourne miesto salėj pasisėkė. Liepos 20 ją atidarė vienas parlamentarų, pasveikinęs susirinkusius Australijos premjero Mr. Hame ir Viktorijos valdžios vardu. Lietuvių skyrių suorganizavo dail. Irena Jokūbauskienė su B. Mikulienė. Jos ir eksponatus aiškino lankytojams. Buvo tautinių dirbinių, audinių, drožinių, kryželių, koplytėlių.

— Ateitininkų kongresui pasirušimas eina pirmyn. Kongreso rengimo komitetui Clevelande vadovauja kun. Gediminas Kijauskas. Chicagoj programa rūpinasi federacijos vadas dr. P. Kisieličius, gen. sekretorius V. Kleiza, informacijos vadovė A. Skrupskelienė ir meninės programos tvarkytojas dr. K. Girnius. Ateitininkų suaktyvinis kongresas bus Clevelande rugsėjo 1-4.

— Los Angeles dramos sambūris liepos 10 išrinko naują valdybą: pirmininkė E. Dovydaitytė, nariai — V. Irlkienė, B. Mackiala, J. Raibys, R. Žukas. Sambūrio režisierė — D. Mackialienė.

— Naujojojo Zelandijoj Pavergtų tautų savaitė (liepos 17-23) irgi buvo vaizdžiai minima. Aucklande protestas paradas ir mitingas vyko liepos 21, ketvirtadienį, 12:30 val. dienos. Wellingtone protesto paradas vyko liepos 22, penktadienio vakarą, 6:30 val. Iš Aucklando buvo suorganizuoti autobusai, kurie demonstruotojus vežė nemokamai. Keletą dienų prieš demonstracijas gatvėse buvo dalijami kvietimai (redakciją pasiekė N.V.B. dėka) — informaciniai lapeliai su atitinkamomis, Sovietus pašiepiančiomis, karikatūrom.

— Omaha World-Herald rugpiūčio 6 išspausdino straipsnį apie juošką Navaką, kuris griežtai ir aiškiai pasisako prieš komunizmą, terorizuojantį žmones anapus geležinės uždangos. "Šiuo metu raudonieji kabinalai tiesia rankas į Vakarų kapitalistus, prašydami duonos, kompiuterių ir paskolų detentės vardu". Laikraštis primena, kad J. Navakas per pastaruosius 17 metų nuolat rašo laiškus amerikiečių spaudai ir kelia komunizmo pavojų ir Vakarų laisvoms valstybėms. J. Navakas jau yra 70 m. amžiaus, bet nepailsta kovoj prieš komunizmą. Prie straipsnio įdėta ir jo nuotrauka.

— Dail. Jonas Rimša yra sunkiai susirgęs ir guli St. John's Hospital, Room 361. Ligoninės adresas: 1328 22 St., Santa Monica, Calif. 90404. Tel. 213 829-5511.

— Nauji Darbininko skaitytojai: M. Maleckas, Bricktown, N.J., J. Duncia, Princeton, N.J. Užsakę kitiem: Birutė Bagdžiūnienė, Brooklyn, N.Y. — G. Bagdžiūnui, Richmond Hill, N.Y. Sveikinam naujus skaitytojus ir dėkojam užsakytojam. Naujumi skaitytojam Darbininko prenumerata pirmiem metam tik 10 dol. Ataujinant Darbininko prenumerata visiem 12 dol. metam.

IŠ PAVERGTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Jau paskirtos Lietuvos respublikinės premijos. Literatūros premija teko poetui Eugenijui Matuzevičiui už jo poezijos rinktinę "Žalios metų salos". Muzikos premija teko kompozitoriui Stasiui Vainiūnui už "IV-ąjį koncertą fortepionui ir kameriniam orkestrui", taip pat aklajai dainininkei Beatricei Grincevičiūtei už liaudies ir "tarybinių" dainų meniską atlikimą. Dailės premija paskirta skulptoriui Konstantinui Bogdanui už Janonio paminklą Biržuose ir kitas paminklines skulptūras, taip pat dailininkui Antanui Kučui už knygų iliustracijas (Žemaitės "Marti", "Petras Kurmelis"). Premiją gavo ir filosofijos daktaras Romanas Plečkaitis už monografiją "Feodalizmo laikotarpio filosofija Lietuvoje". Premija teko ir filologijos kandidatui Juozui Pikčilingiui už veikalą "Lietuvių kalbos stilistika". Už "Lietuvių kalbos gramatiką" premija paskirta autorių kolektyvo vadovui kalbininkui Kaziumi Ulvydui. Biologijos mokslo premija paskirta Z. Vagonui ir Č. Meškauskui už monografiją "Gyvulių kraujo genetika". Fizikos-matematikos daktarui E. Vilkui premija paskirta už mokslinių darbų rinkinį "Optimalumo problema lošimų teorijoje". Chemijos daktaras D. Poškus gavo premiją už dujų adsorbcijos ir adsorbcinės chromatografijos darbus. Technikos mokslų kandidatui K. Blaževičiui premija teko už architektūrinius projektus kaimo statybos srity. Premijom kandidatų buvo spaudoj paskelbta žymiai daugiau, bet tuo tarpu Lietuvos komunistų partijos Ck ir Mi-

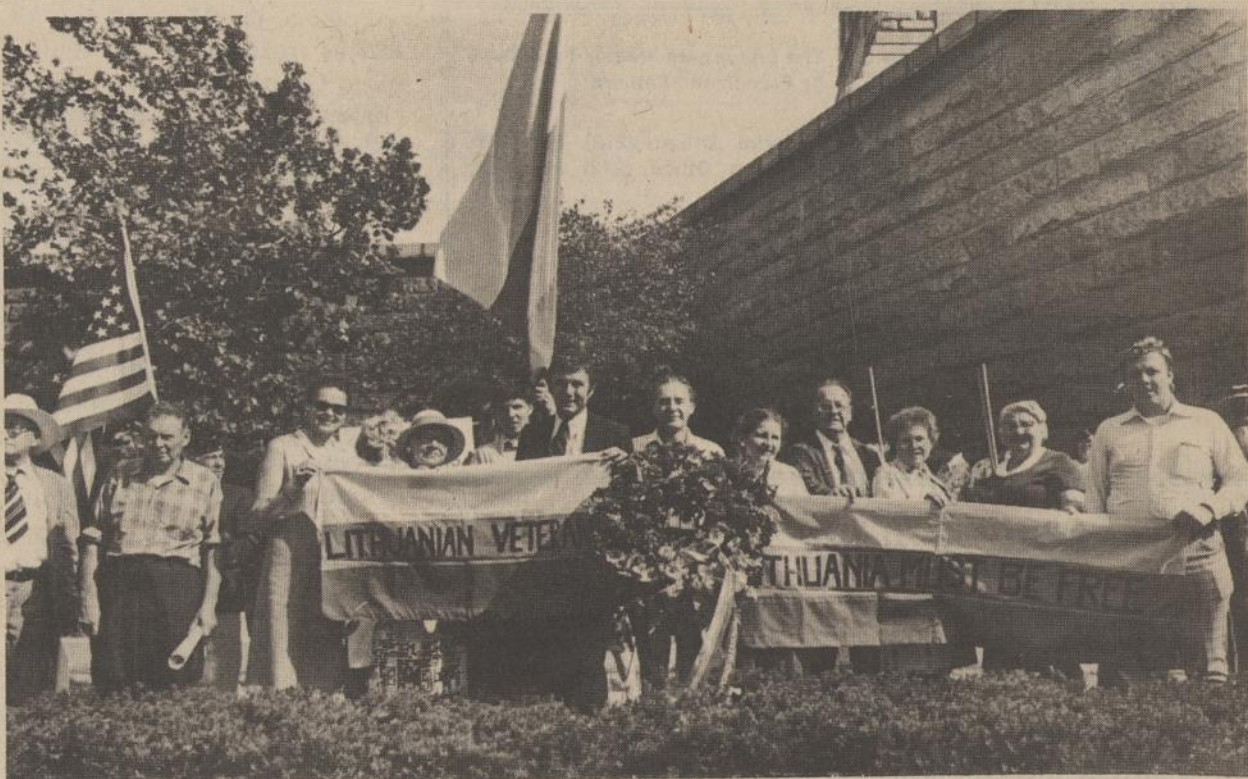
nistrų taryba paskyrė tik čia paminėtas premijas.

— Liepos 23 okupuotoj Lietuvoj yra valstybinė šventė: tą dieną priverstinai žmonės turi džiaugtis, kad prieš 37 metus Lietuva prievarta formaliai buvo įjungta į sovietinę imperiją. Ta proga liepos 18-19 Vilniuj koncertavo "sąjunginės dainų ir šokių šventės spalio garbei" dalyviai. Koncertuose dalyvavo partijos ir valdžios viršūnės, pasakyta propagandinių kalbų (žinoma, rusiškai). Vilniaus gatvės buvo užplūstos daugybės kitataučių iš plačiosios "tėvynės", net iš Kubos.

— Plačiai minima sovietinio poeto Konstantino Fedino (1892-1977) mirtis. Spaudoj lietuvių rašytojų vardu Jonas Avyžius sakosi berias ant jo kapo derlingos lietuviškos žemės saują ir pasižada ištikimai tarnauti "tarybinei literatūrai" (Lit. ir Menas, 1977, Nr. 30).

— Liepos 4 Lietuvos Mokslų akademijos centrinės bibliotekos skaityklėj buvo atidaryta knygženklų paroda. Joj dalyvavo 53 autoriai su 162 piešiniais. Būdinga, kad ir šitokiai parodai primesti propagandiniai šūkiai: "Žmogus, Spalis, Socializmas".

— Poeto Petro Vaičiūno tėviškėj — Piliakalnių kaime netoli Panoterių liepos 11 buvo surengta literatūros šventė. P. Vaičiūno gimtajam name yra įrengtas jo atminimo muziejėlis. Jonavos Balso redakcija ir Panoterių vidurinė mokykla jau ketvirtį metų skelbia moksleivių eilėraščių konkursą. Šventė buvo paskelbta tik konkurso laimėtojais. Pirmą premiją laimėjo Panoterių vid. mokyklos

Pavergtų tautų savaitės minėjime Laisvės statulos papėdėj. Iš k.: Mečys Razgaitis, Eufemija Cibienė, Antanina Binkins, John Remeika, Barry Farber, Mykolas Cibas, Helen Kulber, Joseph Remeika su žmona, Pelagija Tarulienė, Raymond Remeika. Nuotr. Helen Kulber

abiturientė Jūratė Umbrasaitė. Kitas premijas laimėjo Jonavos vidurinių mokyklų mokinės Vida Puknytė ir Audronė Mikšaitė. Premijas įtekė poetė Judita Vaičiūnaitė, o Petro Vaičiūno eilėraščius skaitė aktorė Gražina Urbonaitė.

— Liepos 20 Lietuvos Dailės muziejų iškilmingai atidaryta dailininko Jono Rimšos paroda. Laisvajam pasauly (JAV) gyvenęs dailininkas padovanojo dabartinei Lietuvai savo 19 paveikslų. Jie ir rodomi parodoj. Būdingas tas propagandinis parodos atidarymo iškilmingumas: kalbėjo Kultūros ministeris J. Bielinis, Tėviškės draugijos politinis vadovas P. Petronis, Gimtojo Krašto redaktorius V. Reimeris, muziejaus direktorius P. Gudynas, Dailininkų sąjungos vicepirmininkas K. Bogdanas.

— Lietuvių kalbos komisija paskelbė pirmą privalomą rašybos nutarimą. Nutarimas privalomas visom ministerijom, žinybom, organizacijom, redakcijom ir leidyklom. Pirmajam nutarime yra paskelbti trys rašybos dalykai:

1) Prie balsės j rašymas po priebalsių b, p: bjaurus, pjauti, spjauti — šaknyse ir iš jų sudarytuose žodžiuose.

2) Dviskiemenių veiksmazodžių būsimosio laiko trečiojo

asmens galūnė turi trumpą balsį: bendraty — yti, ūti (būti, bus, lyti, lis, bet išimtis: siūti, siūs, vyti, vys).

3) Samplaikos iš dviejų trumpėjusių žodžių rašomos kartu: galbūt, turbūt, kaipmat.

— Širvintose atidaryti naujai pastatyti kultūros namai. Juose būsiąs įrengtas ir prekybinis knygynas.

Pr. N.

PABALTIEČIŲ ŽYGIO UŽ ŽMOGAUS TEISES DEMONSTRACIJOS

Pabaltiečių Žygio už Žmogaus Teises egzekutyvinis komitetas yra Detroite. Jį sudaro: Viktoras Nakas - pirm., Sigurdas Rudzitis - vicepirm. (latvis), Raimund Tralla - vicepirm. (estas), Violeta Abariūtė - žinia-raščio redaktorė, Rusnė Baltrušaitytė - narė, Gintė Damušytė - protokolų sekretorė, Saulius Jankauskas ir Milda Kupcikevičiūtė - spaudos korespondentai, Jonas Marčišauskas - izdininkas, Gražina Vaškelytė - korespondencijos sekretorė, Uldis Sipolis - latvių atstovas, Harry Kord - estų atstovas. Šis komitetas ruošia patį žygį. Estų, latvių ir lietuvių bendruomeninių organizacijų pirmininkai yra įtraukti į garbės komitetą.

Pasaulio, JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenės, o taip pat LJ Sąjungos, Alta, Vlikas ir Lietuvos vyčiai pritaria ir remia šį žygį. Neseniai laikraščiuose buvo išspausdintas jų "Atsišaukimas į lietuvių visuomenę".

Kiekvienoj lietuviškoj kolonijoj yra įsteigti (kur nėra, turėtų būti įsteigti) vietiniai komitetai žygio ruošai. Šie vietiniai komitetai rūpinasi: 1. vietinių žmonių informavimu apie žygį,

2. transportacija į žygį (organizuoja autobusus ir t.t.). 3. nakvynėmis Washingtone (viešbučiai ir t.t.), 4. jei yra reikalo, renka pinigų padengti savąsias išlaidas. Vietiniai fondai neturėtų būti maišomi su pagrindiniais pabaltiečių fondais. Lietuvių finansų komitetas yra Chicagoje: jo pirmininkas — dr. J. Valaitis. Aukais šio žygio reikalui padengti siųsti Baltic Human Rights Rally, Inc., 1617 Fairway Lane, Naperville, IL 60540.

Vietiniai komitetai yra įsteigti Chicagoj, Clevelande, Detroite, Hartforde, New Jersey, New Yorke, Omahoj, Philadelphijoje, Rochestery, Toronte. Steigiami jau Bostone ir Worcester.

Latviai paskyrė koordinatorių Chicagoj, New Jersey, New Yorke ir Philadelphijoje. Tikimasi, kad vietinių kolonijų pabaltiečiai sueis ir dirbs kartu šio žygio pasisėkimui.

Laikas artėja. Todėl raginama visa lietuviškoji visuomenė įrašyti į savo kalendorių rugsėjo 24 ir ruoštis kelionei į Washingtoną.

Pabaltiečių Žygio Už Žmogaus Teises Egzekutyvinis Darbo Komitetas

SU GASTROLĖM APVAŽIAVO...

(atkelta iš 3 psl.)

Nepakeldamas drėgnos Chicago klimato, G. Velička priėmė Nebraskos lietuvių kolonijos kvietimą ir persikėlė į Omahą, kur užsiaugino jaunų pajėgų dramos vienetą, pastatydamas kelis savo veikalus ir net su jais gastroliodamas Chicagoj.

Ir vėl sveikatos sumetimais G. Velička ieškojo dar sausesnio klimato; todėl 1957 jis persikėlė į Kaliforniją ir apsigyveno Los Angeles. Su čia esančiu dramos sambūriu jis pakartojė šią dramą, pastatydamas kelis savo senesnius veikalus ir davė naują liaudies dainomis ir šokiais perpintą veikalą "Žydintis vasaros vėjas". Lygia greta G. Velička bandė ir beletristinę literatūros formą, rašinėdamas nostalginių bei filosofinių minčių trumpesnių rašinių mūsų spaudai, daugiausia Los Angeles Lietuvių Dienoms.

Visuose G. Veličkos veikaluose juntamas nepaprastas Lietuvos kaimo pažinimas, ir iki smulkmenų pateikiami liaudies papročiai. Ilgesnį laiką gyvenęs

Klaipėdos krašte, pažino klaidiečių tarmę ir papročius, todėl sukūrė būdingų žvejų arba jūreivių tipų.

G. Velička nepaprastai mylėjo savo tautą ir dainas, šventai tikėjo ir saugojo nuo amžių užsilikusius liaudies papročius, nors dėl to tekdavo ir nukentėti. Tremties spauda po "Nemunas žydi" premjeros Wiesbadene puolė jį dėl per didelį nuotykį bei jų "vainiko" išlaikymo idealizavimo, laikydama tai "atgyvena"; bet iš tiesų G. Velička tik atvaizdavo tai, ką pats jaunystėj buvo patyręs.

Svarbu Gasparo Veličkos kūrybą užfiksuoti. Dar yra užsilikęs pas buvusius ansamblicius jo veikalų rankraščiai ir išspausdintos mešinėle personažų roletės, o Los Angeles srity sukelta jau daugumas jo veikalų. Visa tai įmanoma surinkti ir paruošti spaudai dviejų ar trijų tomų pavaldai. Tai nėra vienų asmens galimumo ribose, o reikalauja platesnio masto organizacijos ir lėšų.

Andrius Mironas

DIDELIO DARBO PABAIGTUVĖS

Pr. Naujokaičio Lietuvių literatūros istorija

ST. SANTVARAS

Ar derėtų stebėtis ir net rūstauti, jeigu kai kurie reiškiniai mūsų grožinėj literatūroj prie jo širdies nelimpa? Tačiau ir tuose scilių-charibdžių nestokojančiuose trijuose lit. istorijos tomuose Pr. Naujokaitis yra atsargus, dalykiškas, nesiramstos tik savo teigiamais, cituoja kitų apžvalgininkų ir kritikų nuomones, bet šiose knygose sen bei ten jau prasikiša ir mūsų lit. istorikų subjektyvumas, vienoj kitoj vietoj net ir gana kategoriški sprendimai. Tik ar tai jau yra tokia klaidi ir neįveikiama pabaisa? Berods, būtų viršžmogiška pabėgti iš savęs, atsisakyti savo nuomonės, pabūgti ištarti įsitikinimą, kai pats tiki, kad jis yra nors apytikriai teisingas.

Taigi, ir Pr. Naujokaičio Lietuvių literatūros istorijoj vienas kitas autorius, išgirdęs kaip jo vardas skamba laiko perspektyvoj, gal pasijus neįaukiai, kitas pasigies draugiškos kritikos liaupsių, kurios jį ant aukšto kalno užkėlė, trečiam gal atrodyt, kad jo darbai įvertinti su nepakankamu objektyvumu, o dar kitas surauks kaktą, kad istorijoj jam nesuteikta išskirtinė vieta... Atseit, sena mūsų tautos išmintis galioja ir šiuo atveju: "Nors ir be kailio liksi, visiem neįteiksi..." Bet aš drįstu galvoti, kad nepatenkintų ir "nelaimingų" nebus dideli būriai.

Aišku, literatūros istorijoj kritiškiau paliestiems autoriam nėra smagu, net skaudu, bet, kita vertus, vargu subjektyvumo išvengs ir kiti mūsų literatūros istorikai, jei kada nors jie bandys Pr. Naujokaičio pastatytą paminklą sugriauti.

Kritika, kiek iki šio meto ji teikėsi prabilti, Pr. Naujokaičio Lietuvių literatūros istoriją sutiko vėsoakai, kai kurie kritikai nevengė net asmeniškų autoriaus įžeidimų, o vienas prikerė kompiliavimą, lyg tokio pobūdžio veikalai būtų rašomi iš kiaurios rankovės, nepanauojant net itin reikšmingų šalti-

nių. Štai, o šiom dienom mano brangus bičiulis Jurgis Jankus Pr. Naujokaičio Liet. literatūros istorijoj pasigedo Oskaro Vladislovo Milašiaus!... Iš tikro, vargas mum su tais lietuviams, kurie, nuėjo skinti laurų svetimom literatūrom — jų susidarytų nemenkas būrys, juk netgi Dostojevskis savo vaikam tvirtino, kad jis "lietuvis, o ne lenkas, kad lietuviui tai ne lenkai" (Žr. L. Dostojevskytės parašytą tėvo biografią). Ką su tuo literatūros milžinu daryti? Kai tokiose ūkanose gyvename, gal nederia per daug stebėtis, kad iki šiol ir Lietuvių literatūros istorija nei džiaugsmo, nei pykčio audrų nesukėlė.

Pats Pr. Naujokaitis pasikalbėjime su Vyta. Alantu, paskelbtame 1977 vasario 17 Dirvos Nr. 7, apie savo darbo kritikus taip sako: "Spaudoje daugiau atsiliepimų buvo tik apie I-ąjį tomą. Kiti tomai buvo sutikti beveik tylą (išskyrus "Tėviškės Žiburius", "Europos Lietuvį" ir Australijos lietuviškąją spaudą). Tyla yra piktesnis darbo nuvertinimas net už priekaištus, už trūkumų ieškojimą".

Tegu Pr. Naujokaitis man atleidžia, šiuo klausimu aš turiu štai kokią "atskirą nuomonę": Vargu čia būtų galima pakaltinti dalykų žinovus ir kritikus. Bėdos, kaip man regis, slypi mūsų laikraščių ir žurnalų redakcijose. Ne nuo šiandien jų yra žinoma, kad mūsų redaktorių planavimai dažniausiai būna atsitiktiniai, iš anksto jie nesirūpina savo leidinių medžiaga, apgailėtina skendi smulkmenose, o stambesniausias problemas (ypač lietuviškųjų knygų vertinimus) palieka pakelėj. Taigi, nemanyčiau, kad esu labai klaidingas — jie laiku nepasirūpina ir Lietuvių literatūros istorijos apžvalgom. Kita vertus, Pr. Naujokaičio veikalas yra toks didelis ir neregėtas paukštis, jog iš tikro nėra lengva ką nors paskubom apie jį pašnekti. Esu tikras, kritikų ir recenzijų, gal ir gana greitai, sulauksim. Ir bus

jų visokių — prielankių, blaiviai, objektyviai ir dalykiškai darbą vertinančių, bus ir pikty žodelių, kurių juk niekad mūm nestinga...

Pr. Naujokaičio Lietuvių literatūros istorijos oficialus leidėjas — JAV LB Kultūros fondas ir Kultūros taryba. Neabejotina, kad prielankumo šiam fondo ir tarybos darbui parodė ir JAV LB Krašto valdybos. Mano nuomone, dabar bendruomeninkai turi akivaizdų ir tvirtą pagrindą leidinių pasidžiaugti, pasigerėti ir net pasigarsinti.

Visi kilnūs žmonės, kurie dar nėra tobulai akli ir kurti, gal nors truputį praręgės ir pamatys, kad Amerikos Lietuvių Bendruomenėi nėra sveikimi ir mūsų švietimo, mūsų kultūros ugdymo reikalai ir rūpesčiai.

Bandymas daryti nors šiokią tokią užsklandą, reiškiau nuoširdžią ir atvirą nuomonę: Pr. Naujokaičio Lietuvių literatūros istorija, gal net ilgą laiką, bus mūsų grožinės literatūros enciklopedija, rūpestingai, dalykiškai ir pakankamai objektyviai sukelta medžiaga platesnėm ir gilėsnėm lietuvių dailiojo žodžio studijom. Savaimė suprantam, to paties laiko, kuris ilgainiui mūsų grožinės literatūros vertybės perkainuos, vieną kitą nūdien išaukštintą rašytoją gal truputį pažemins, o dabar nesu-prastą ar pažemintą truputį pakaukštins. Į tą patį laiką ateis nauji talentai, gal net laukiamasis genijus, o tada tikėkim, teks rašyti penktąjį ir šeštąjį Lietuvių literatūros istorijos tomą.

Na, o šiandien, tokį sunkų ir sudėtingą darbą įveikusiame Pr. Naujokaičiui, turėtų būti reikiama ne tik mūsų nuoširdi padėka, bet ir giliausia pagarba.

-o-

Pranas Naujokaitis: LIETUVIŲ LITERATŪROS ISTO—RIJA, keturi tomai, iš viso 2308 pusl., kiekvieno tomo kaina 10 dol.; išleido JAV LB Kultūros Fondas ir Kultūros taryba 1973-1976 m. laikotarpy.

ATEITININKŲ KONGRESO INFORMACIJA

**Ateitininkų IX Kongreso
Clevelande svarbiausi adresai:**
Bond Court Hotel:
777 St. Clair Ave.,
Cleveland, O. 44114, tel. 771-7600.

**Dievo Motinos Nuolatinės
Pagalbos parapija:**
18022 Neff Rd.,
Cleveland, O. 44119, tel. 531-4263.

Lietuvių namai:
877 E. 185 St.,
Cleveland, O. 44119, tel. 531-2131.

**Pokrova Ukrainian Cath.
Parish Community Center:**
6812 Broadview Rd.,
Parma, O., tel. 771-2941.

Euclid Senior High School:
711 E. 222 St.,
Euclid, O. 44123.

Viešbučio informacijos

Bond Court viešbutis yra sudaręs sąlygas Ateitininkų kongreso dalyviams užsisakyti kambarius papiginta kaina. Rezervuojant kambarius, naudokit specialius viešbučio blankus arba paminėkit, kad esat "Lithuanian Ateitis Congress" dalyvis. Rezervacijos galima daryti iš anksto arba esant vietoj.

Kambarių pasirinkimas toks: 1) vienas asmuo kambary, viena dviguba lova, 25 dol. nakčiai, 2) du asmenys kambary, viena dviguba lova, 32 dol. nakčiai, 3) du asmenys kambary, dvi dvigubos lovos, 32 dol. nakčiai.

Jaunuolis, nesulaukęs 18 metų ir viešbuty apsistojęs su su-

PHILADELPHIA

POBŪVIS GAMTOJ

Netoli nuo Philadelphia, Delran, N.J., ant ežero aukšto kranto, medžiuose paskendusį yra mokytojos Bronės ir chemijos inžinieriaus Kazimiero Gasparėnų sodyba. Bronė atlikusi specialias studijas, planavo, o Kazimieras su maža švėtimą pagalba atliekamu nuo darbo laiku mokslines žinias pritaikė praktikoje. Išaugo gražus namas, įvairiais akmenimis ir formomis krantinės sutvirtinimai, takai, fontanas, gėlės, žolynai.

Šiame retai sutinkamame gamtos kampelyje liepos 9 įvyko Philadelphia ateitininkų sendraugių ir jų bičiulių pasisvečiavimas su lengva programa.

Valdybos rūpesčių buvo suarušta dviejų autorių paroda: chicagiško Jono Paštuko tapybos darbų ir Bronės Gasparėnienės keramikos kūrinių. Paštuko darbų tematika įvairi: žmonės, gyvuliai, gėlės, gamtovaizdžiai. B. Gasparėnienė, kuri ir dabar tebestudijuoja cheraiką, svečius supažindino su savo vazomis, peleninėmis, gėlėm puodais ir kitais darbais. Kiek abiejų autorių kūrinių yra meno, tėsprendžia šių sričių specialistai. Eiliniams stebėtojui abi parodos sudarė gana malonų įspūdį.

Besidžiaugiant nuostabiai gražia gamta, besigirint meno kūrinių bei besigrožint švelnia muzika, svečiai medžių pavėsy važišinosi ir bendravo.

Pritemus, prie laužo skryiaus pirm. Genovaitė Maciūnienė priminė, kad tarp šios dienos linksmybių yra ir liūdnesnis įvykis — iš apylinkės išvyksta trys ateitininkai: Juozas Gaila, Birutė Gailienė ir Nida Gailaitė. Jie išsikelia į Baltimorę. J. ir B. Gailai yra buvę skryiaus valdybose bei talkinę įvairiuose rengimuose. Juozo veikla žinoma visoj LB, o Birutė paskutiniu metu mokytojavu lituanistinėje V. Krėvės mokykloje. Pirminėse su linkėjimais Gailam įteikė dail. Adomo Galdiko monografiją su dalyvių parašais. J. Gaila nupasakojęs, kaip prieš 12 metų čia kūrėsi, šeimos vardu visiem padėkojo.

Po to G. Maciūnienė Vincui Šalčiūnui, Lietuvių namų prezidentui, įteikė akciją, sudėtinu būdu nupirktą skryiaus narių.

V. Šalčiūnas parodė skaidrių iš savo kelionių po Europą. Pobūvis, užtrukęs septynias valandas, prabėgo nuostabiai greitai. Dalyvių tarpe matėsi svečių iš Patersono, Rochesterio ir Montrealio.

Br. Vaškaitis

Dr. Petras Kisieličius skaitydamas praeidantį LB Floridos apygardos suvažiavime. Jis, kaip Ateitininkų Federacijos vadovas, pasakys kalbą ir ateitininkų kongrese Clevelande.

augisui, priimamas nemokamai. Dėl tolimesnių informacijų ar rezervacijų viešbučiui galima skambinti nemokamai telefonu 1-(800) 321-1090 nuo 8:30 val. ryto iki 5 val. vak.

Programos papildymai

Darbininko Nr. 30 ir Nr. 32 išspausdinom pilną Ateitininkų IX kongreso programą. Paskutiniu laiku gauta dar keletas papildymų:

Svarstybose "Tiltai iš studen-

APMASTYMAI APIE MILIJONINĮ FONDĄ

Prieš penkiolika metų keletas jaunų entuziastų drąsiai prašė: suorganizuokim milijoninį fondą, kuris būtų lietuviškosios gyvybės išlaikymo versmė. O sumesti milijoną jų nebūsią sunku, turint galvoj, kad JAV bėse lietuvių skaičiuojama taip pat milijonas. Skeptikai spurdėjo, iškeltą mintį kritikavo. Esą neįtikėtina, kad galėtume sumesti milijoną.

Tačiau Fondo pradininkai nusileido. Savo mintį gynė spaudoj.

Ir štai šiandieną turim Lietuvių Fondą, kurio pagrindinis kapitalas kovo 1 jau buvo 1,342, 487.27 dol. O per tą laiką pelno turėta 403,612.00 dol.; jis išdalintas švietimo ir kultūriniam reikalui.

Lietuvių Fondo vadovybė dažnokai savo rūpesčiais dalinasi su lietuvių spaudos, radio ir televizijos atstovais. Tai nuosirdūs vyrai, nebija atverti visų Lietuvių Fondo sėkmių ir nesėkmių. Žinoma, spaudos žmonės juos patardo, iškelia visuomenėje girdimas aimanai, siūlymus ir pan.

Puiku, kritiką mes priimam, bet rimtą, — sako LF pradininkas, ugdytojas ir vykdytojas, valdybos pirmininkas dr. Antanas Razma. Tačiau, be rimtų svarstymų, mūsų spaudoj kartais pasiūtaiko puolimui, neturinciu nė mažiausio pagrindo. O gal norima Lietuvių Fondui bakstelėti, kad vežimas imtų riedėti lėčiau? Paskaitai ir gana rimtų vyrų pabarimus ir tokias išvadas: kol LF vairuotojai nemokės pinigų investuoti, skirstys pelną ne taip, kaip aš noriu, tai tam fondui daugiau nė cento neduosiu!

Gaila, kad taip lengvai neteisiam kitus. Tuo tarpu Lietuvių Fondui išmintingų žmonių reikia. Bet kartais lengviau kitus pabarti, pakritikuoti, negu pačiam imtis atsakomybės, vykdanč sunkiusius uždavinius.

Taip, Lietuvių Fondas su specialios komisijos rekomendacija dalį pinigų yra investavęs į akcijas (stocks). Betgi tie pinigai dar neprarasti. Akcijų rinka nesugriuvusi. Geros akcijos dar gali duoti ir pelno. Atsimintina, kad investavimai į akcijas savo laiku, kai kapitalas buvo mažas, kaip tik davė gerą pelną.

Akcijų rinkai gerokai sušlubavus, visi investatoriai turėjo didelius nuostolius. To, žinoma, neišvengė ir LF. Tačiau dabar situacija gerėja. Reikia manyti, kad ir LF investavimai į akcijas pagerės. Žinoma, komisija ir dabar žiūri, kad visuomenės sudėti pinigai neštų geriausius dividendus ir nebūtų investuojami

tų į sendraugius" rugsėjo 2, penktadienį, 10:30 val. ryto Bond Court viešbuty dalyvaus Kęstutis Sušinskas, Vytautas Kliorys, Almis Kuolas.

Viktora Veselkos ir Juozo Jasiūno tautodailės parodos atidarymas vyks rugsėjo 2, penktadienį, 1:45 val. po pietų Bond Court viešbuty. Paroda tęsis iki rugsėjo 4, sekmadienio, 4 val. po pietų.

Vysk. Antanas Deksnys ir dvasios vadai aukos mišias rugsėjo 3, šeštadienį, 4 val. po pietų Bond Court viešbuty. Mišių tema: "Atsinaujinti Kristuje". Pamokslą sakys vysk. Antanas Deksnys.

Dramos "Šventasis narvas" premjera įvyks rugsėjo 3, šeštadienį, 8 val. vak. Euclid Senior High School salėje. Dramos autorius — Algirdas Landsbergis, režisierius — Darius Lapinskas.

Banketas baigiant šį kongresą vyks rugsėjo 4, sekmadienį, 7:30 val. vak. Pokrova Ukrainian Catholic Parish Community Center salėje. Meninę programą atliks Clevelando studentų muzikinis vienetas Nerija, vadovaujamas Ritos Čyvaitės. Akomponuos Kristina Kuprevičiūtė. Šokių gros Rimo Strimačio orkestras.

nuostolingai. O ateity manoma visai išeiti iš akcijų rinkos. Pabarama, kad įvairios premijos paskiriamos ne tiems ir ne už vertingus darbus. Gal būt. Tačiau meno, literatūros ir kitas premijas skirsto ne LF vadovaujantieji asmenys, bet specialios, iš specialistų sudarytos komisijos. Tad LF vadovų barti už tai visai nederėtų.

Gerai atsiminkim, kad LF idėjai įgyvendinti reikėjo milžiniškų pastangų, ryžto ir drąsos. Tiems vyrams už tai ir tenka didelė padėka. Tačiau štai valdybos pirmininko dr. A. Razmos skundas: iki šiol teturim tik 4293 LF narius!

Kurgi tas milijoninis lietuvių skaičius? Kur jaunoji generacija? Štai ku tenka giliau susirūpinti. Dr. Razma LF reikalu asmeniškai keliais atvejais yra siuntęs laiškus savo kolegoms gydytojams ir įvairiems profesionalams. Dalis jų atsiliepė, savo įnašais praturtino LF. Su Lietuvos generaline konsule Juze Daužvardiene jis kreipėsi ir į kitus lietuvių. Atsiliepė dalis. Lietuvių Fondo rūpesčiais ilgas metus gyveno vicepirmininkas ir vaikų vykdytojas plk. Antanas Reklaitis. Tai buvo šviesi, LF pasisventusi asmenybė, tvirta, nepalaužiamo tikėjimo į šią idėją vyras. Tokių vyrų mum reikia daugiau!

Užsimota sutelkti antrą milijoną. Sekasi. Tačiau lėtokai. Bet dar pajudekim visa plotne. Su šimtaine ir tūkstantine, su palikimu. Štai šviesaus atminimo a.a. J. Krukonio 125,000 dol. šiais metais padidino LF. Gi šių metų LF atstovų suvažiavime Stasys Baras pristatė nuoširdžią lietuvių Salomėją Šamagocienę, kuri savo nemažą turto dalį testamentu paskyrė Lietuvių Fondui.

Jei būtų daugiau tokių, sutelktume antrą milijoną sparčiau. O palūkanos reikalingos dabar, ne už dešimtmečių. Jos reikalingos lituanistiniam švietimui ir mūsų kultūriniam bei moksliniam reikalui. Švietimo tarybos pirmininkas Br. Juodelis suvažiavime atstovų dėmesį kreipė į dabartinį lituanistinį švietimą ir jo rimumą.

Žinoma, LF gauna daugybę prašymų. Jiem patenkinti reikėtų gana didelių sumų. Tačiau ir dabar dalinamas pelnas yra labai didelė parama mūsų lituanistiniam švietimui bei tautinei kultūrai.

Tenka pasidžiaugti, kad LF raktinėse pozicijose stovi dideli tolerantai, sumanūs ir energingi vyrai, kaip valdybos pirmininkas dr. Antanas Razma, tarybos pirmininkas dr. Gediminas Ba-

Iš mergaičių stovyklos užbaigimo iškilmų liepos 31 Dainavoj. Dešinėje stovyklos vadovės — Ingrida Bublienė ir Seselė Paulė. Nuotr. Jono Urbono

Pennsylvanijos Lietuvių Diena

Lakewood Parke, Pa., rugpjūčio 14 įvyko 63-oji Lietuvių Diena. Šventę šiais metais, nežūrint nepalankaus oro, dalyvavo apie 8,000 žmonių. Pennsylvanijos Lietuvių Diena, jau nuo 1914 ruošiamą kiekvienais metais, yra pati seniausia visų Pennsylvanijos tautinių švenčių.

Pennsylvanijos Lietuvių Dienos atsakingą komitetą šiais metais sudarė vietinės Lietuvos vyčių 144 kuopos nariai. Ši vyčių kuopa tik pernai buvo atgaivinta.

Pagrindinis kalbėtojas programoj buvo Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos reikalų vedėjas kun. Kazimieras Pugevičius. Šventės pelnas šiemet skirtas Lietuvių Katalikų Religinei Šalpai.

Klausytojų kun. Pugevičius paprašė rankų pakėlimu atsakyti, kiek yra gimusių Lietuvoje. Tokių buvo nedaug. Keturvadaliu tėvai buvo kilę iš Lietuvos, pusės — seneliai, o likusio ketvirtadaliu — tik proseneliai buvo iš Lietuvos.

Tačiau visi mieliai dainavo lietuviškas liaudies dainas. Bendram dainavimui vadovavo Lietuvos vyčių veikėjas Juozas Janulaitis iš New Philadelphia.

Kun. Pugevičius klausytojams priminė, kad lietuviai niekad istorijoje nebuvo labai gausūs, tačiau atsieki daug. "Šiandien taip pat mūsų nedaug: apie 3 milijonai tėvynėje, o kiti trys milijonai su viršum tremty arba išeivijoje. Mūsų kiekvienas svarbus. Priešais visais būdais stengiasi lietuvius išnaikinti — nutautinti ir nureliginti. Mes privalom dar labiau kovoti, kad išsilaikytumėm".

Programos vedėjas buvo iš Mahanoy City dantų gydytojas dr. Juozas Lobichusky. Meninės programos dalį atliko iš New Philadelphia ir kitų apylinkės vietovių jaunimo choras, naujai suorganizuotas Ritos Šavokaičiūtės. Šie jau trečios bei ketvirtos kartos Amerikos lietuviškai nuostabiai gražiai sugiedojo eilę giesmių lietuviškai.

Programoj gražiai pasirodė ir buvo su entuziazmu priimta Philadelphia Aušrinės liaudies šokių grupė.

Meninėj daly taip pat daly-

lukas, pelno skirstymo komisijos pirmininkas dr. Kazys Ambrozaitis. Valdybos ir tarybos nariai visi yra uolūs LF idėjos vykdytojai ir geri darbininkai. Besiklausant LF įgaliotinių ar vaikų komisijų pirmininkų prašymų, buvo džiugu kontaktuoti, kad daugelis lietuvių kolonijų savo kvotas atliko su kaupu, kad LF darbus stropiai rėmė. Žinoma, čia tenka paminti ir LB apylinkių visokeriopą talką.

Žvelgiant į LF ateitį, reikėtų visiems lietuviams giliau pamąstyti ir apie LF uždavinius, kurie yra labai svarbūs lietuvių išeivijos gyvenime. Esam šiek tiek ekonomiškai sustiprėję. Todėl savo įnašu galėtume kiekvienas prisidėti prie LF idėjos ir darbų įgyvendinimo.

Tad ir pamąstykim! Tautinei gyvybei išlaikyti pastangos ir lėšos reikalingos šiandien, tad ir LF darbus remkim šiandien!

Jurgis Janušaitis

iš visur

— JAV komisija Europos saugumo ir bendradarbiavimo klausimams, sudaryta stebėti, kaip vykdomi Helsinkio susitarimai, išleido tris tomus jai pateiktų liudijimų, pavadintų "Hearings Before the Commission on Security and Cooperation in Europe". Antrame tome išspausdinta Altos pirm. dr. K. Bobelio liudijimas, Lietuvių Žmogaus teisių komisijos pirm. dr. D. Krivicko raportas ir LB JAV Krašto valdybos pirm. S. A. Gečio pareiškimas.

— George Meany, didžiosios ALF-CIO JAV darbininkų unijos prezidentas, Pavergtų tautų savaitės proga paskelbtame pareiškimе pabrėžia žmonių laisvės ir demokratijos svarbą. Pasmerkęs abejingumą centro ir rytų Europos tautų likimui, Meany skatina stipriau jas užtarti ir energingiau veikti ginant žmonių teises. Meany pareiškimą kongresmano D. Flood (dem., Pa.) pasiūlymu išspausdino Congressional Record liepos 29.

— Baltų draugystės dieną rugsėjo 4 Estų namuose Prairie View, Ill., prie Chicagos, rengia vidurvakarių estai, latviai ir lietuviai. Programa prasidės 3 val. po pietų senatoriaus R. Dole kalba. Bus latvių dainininkai, lietuvių šokėjai, estų gimnastės iš Toronto.

— Ateitininkų kongreso simpoziume "Gyvyj dvasia: kelias į krikščionišką atsinaujinimą" dalyvauja: kun. dr. Kęstutis Trimakas, kun. Antanas Rubšys, dr. Vytautas Vygantas, kun. Jurgis Šarauskas.

— Sol. Arnoldas Voketaitis dainuos solo partiją Chicagos Grant Parko rengiamame koncerte rugpjūčio 20 ir 21 Prokofievo oratorijoj Ivanas Baisusis. Sol. A. Voketaitis jau septynis sezonas dainuoja Grant Parko koncertuose. Jis 1958 pradėjo dainuoti New York City Operoj, o Chicagos Lyric City Operoj dainuoja nuo 1968. Yra dainavęs ir su kitais muzikiniais vienetais, taip pat ir Chicagos Lietuvių Operoj.

— Lietuvių Fondan per pirmuosius šešis šių metų mėnesius įplaukė 31,321 dol. (neskaitant J. Krukonio palikimo). Lietuvių Fonde liepos 1 iš viso buvo 1,374,774 dol. įnašų. Tie įnašai per šešis pirmuosius šių metų mėnesius jau davė 23,513 dol. pelno.

— Prof. dr. Vytautas Vardys rugsėjo 3, šeštadienį, Ateitininkų kongrese skaitys paskaitą "Katalikiškoji rezistencija ir tautos likimas".

— Vasario 16 gimnazijoj Vokietijoj šiais mokslo metais darbas pradedamas rugpjūčio 22.

— Ričardo Daunoro, okupuotoj Lietuvoj pagarsėjusio operos solisto, pirmas koncertas JAV įvyks rugpjūčio 28, sekmadienį, 4 val. po pietų Chicagoj, Jaunimo Centre. Akomponuos muz. Darius Lapinskas. Koncertą rengia Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga.

— Kongresmanas J. F. Kemp (dem.-N.Y.) savo kalboj Atstovų rūmuose pabrėžė, kad nuo 1917 apie bilijonas žmonių neteko nepriklausomybės, patekdami Rusijos ir Kinijos komunistų vergijon. Ragindamas pavergtuosius remti ne žodžiais, o veiksmais, skatina remti rezoliuciją 278, kuria reikalaujama Baltijos valstybėms laisvo apsisprendimo teisės, išvedimo rusų įguly ir kitų nevietinių dalinių iš tų kraštų, Baltijos kraštų kalinių iš Sovietų Sąjungos koncentracijos stovyklų grąžinimo.

— Lietuvių Fondo įstaiga birželio mėn. išsiuntė 8,778 laiškus, kviesdama naujus narius įsijungti į fondą, o esamuosius narius padidinti įnašus. Į tuos laiškus atsiliepė arti tūkstančio asmenų.

— Studentų ateitininkų sąjungos ruošiamą vasaros stovyklą įvyks rugpjūčio 28 - rugsėjo 1 Dainavoj.

A. Valiūškis

VISIT LITHUANIA IN 1977 WITH UNION TOURS AND **SAS**

TOUR	DEP. DATE	CITIES & NO. NIGHTS	PRICE*
404	Aug 15	Leningrad (1), Vilnius (5), Riga (5), Copenhagen (2)	\$1192.00
405	Sep 22	Vilnius (5), Leningrad (1), Copenhagen (1)	\$872.00
Christmas — New Year	Dec. 19	Warsaw (3), Vilnius (5), Riga (5), Copenhagen (1)	\$1110.00

*Prices based on air fares as of
April 1, 1977 and subject to change

UNION TOURS, INC.

6 East 36th Street
New York, N.Y. 10016
Telephone (212) 679-7878

IŠ LAIŠKŲ REDAKCIJAI

PROF. DR. BRONIUS NEMICKAS PASISAKO IR VĖL

New Yorkas, 1977.VIII.10

Didžiai Gerbiamas Redaktoriau!

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos seimą panaudojus sovietinės žvalgybos sufabrikuotom ir Emilijos Čekienės, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos valdybos dviejų paskutinių kadencijų buvusios pirmininės, anonimiškai išplatintom bolševikų provokacijom dangstyti, prašau Tamstą rasti vietos Darbininko skiltyse mano atviram laišku, atkreipiančiam visuomenės dėmesį į faktų išklaidas ir pateikiančiam ryškiau dalyką nušviečiančių paaiškinimų bei įrodymų.

1. Priešingai Dirvoje (1977. VI.9, Nr. 23-3) paskelbtųjų nutarimų nepagrįstam teiginiui, joks lietuvių laikraštis, jokia radijo programa ir joks paskiras asmuo prieš seimą nebuvo viešai inkriminavę Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos, kaip organizacijos, platinus bolševikų melą ar tokį platinimą slėpus. Iš tikrųjų Sąjungą inkriminavo Emilijos Čekienės nedoros, etiška ir visuomeniškai neleistinos elgsenos dangstytojai, nesėkmingai panaudoję seimą nusišėpti nuo visuomenės akių jos su doro lietuvių vardu nesuderinamą pasielgimą, — sovietinės žvalgybos provokacijų platinimą, — užuot organizaciją atsieję nuo Lietuvos okupanto piktiem kėslam talkinančios veiklos.

2. Rašomąja mašinėle už adresuotų šmeižiamųjų laiško adresų spaudmenų tapatybės ekspertizę (pridedamas notarizuotas nuorašas rodo, kad minimas Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos valdybos raštas ir visos eilės bolševikų melą platinusių laiško adresai rašyti ta pačia rašomąja mašinėle) patvirtina Emilijos Čekienės talkinimą Lietuvos okupanto piktiem kėslam ir įmena be paties savo rėžtu išlindusio Algio Sperausko, dar ir daugiau galimų bendrininkų. Tatai iš dalies padeda suvokti priežastis taip vieningos ir atkaklios stangos, siekiančios nusišėpti talkinimą sovietinės žvalgybos pro-

vokacijom, tam tikslui panaudojant net Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos seimo atitinkamai sukurptus nutarimus.

3. Sovietinės žvalgybos provokacijų platinimo dangstytojai seime užgniaužė šį klausimą. Vienok į seimo nutarimus pačioj pirmoj vietoj, — matyt, svarbiausia užduotis ir buvo kaip nors nusišėpti bolševikinį blogį, — be jokio pagrindo įmontavo "kai kurių lietuviškų laikraščių, radijo programų ir paskirų asmenų" pasmerkimą, aniem insinuodami, kad "Čia laimi tik mūsų priešas", bet patys tarsi visiškai užsimiršo, kam tarnauja jų taktika, ketanti užslėpti bolševikų melo ir provokacijų platiniojus.

4. Talka Lietuvos okupanto piktiem kėslam tęsiama be perstogės. Emilija Čekienė nebesitenkina savo ir bendrininkų skleidžiamomis paskalbomis,

SPORTAS

Lauko teniso turnyrai

Pabaltiečių lauko teniso pirmenybės šiemet įvyks rugpiūčio 27-28 Toronte. Jas rengia estų sporto klubas, bet dalyvavimas yra atviras visiem lietuvių, latvių ir estų žaidėjams. Programoj bus vyrų ir moterų vienetai, mišrūs ir vyrų dvejetai, berniukų ir mergaičių (18 m. ir jaunesni) vienetai ir senjorų (virš 45 m.) vienetai. Registravimas reikia iki rugpiūčio 17 šiuo adresu: Mr. Jaan Lents, 15 Huntington Dr., 39, Agincourt, Ont. M1W 2L7, Canada. Tel. 416 497-4291.

Rytų sporto apygardos lauko teniso varžybos įvyks mėnesį vėliau — rugsėjo 24-25 Long Island, New Yorke. Pilnas varžybų vietovės adresas: James J. McCabe Jr. Memorial Park and Tennis Courts, Monroe Blvd., Long Beach, Long Island. Aikštelės parūpino uoli vietos lietuvių tenisininkė Eleanor Pugh. Dėl smulkesnių žinių apie RSA lauko teniso turnyrą kreiptis į Tada Jasaitį, 2 Hayden Ave., Great Neck, N.Y. Tel. 516 482-1399.

bet, susiuosčiusi su Martynu Kavoliu, jau atvirai, nebe anonimiškai, platina jo sukurptus "samprotavimus", užsakytus, kaip teigiama, "vieno Čikagos lietuvių", Kavolio sufabrikuotus pagal J. Jakaičio kurpalį ir išdabinėtus kur kas įmantriau už pačios bolševikų žvalgybos provokacijas iš piršto išlaužtais "kavoliniais" pramanais, klastotėmis ir insinuacijomis. Į Kavolio insinuacijas atsakiau savo 1977 birželio 10 d. jam adresuotu laišku, kurio turinį, jei reikės, viešai paskelbsiu vėliau.

Prašau priimti mano gilią pagarbą žodį.

Bronius Nemickas

- o -

Robert Wassermann, Handwriting Analyst, 418 Oakland Avenue, Deer Park, N.Y.

Dear Dr. Nemickas:
I have examined the following data for you: four typed envelopes postmarked January 31st, 1977, a typed letter dated August 8, 1975 from the National Lithuanian Society, Inc. which bears the following signatures: Emilija Čekienė, J. Sirutis, S. Abraitis, P. Maciulaitis and J. Bagdonas.

Conclusions: After extensive examination similarities were noted in both typed envelopes and letter bearing the above mentioned signatures to prove that both were typed from the same typewriter.

Very truly yours,
Robert Wassermann

AR JAU PRISIDĖJAI PRIE BENDRO DARBO?

Pabaltiečių Žygiui už Zmogaus Teises, kuris įvyks rugsėjo 24 Washington, D.C., vadovauja Viktoras Nakas. Lėšas renka lietuviai, latviai ir estai. Lietuvių Lėšų Telkimo komitetas nuoširdžiai dėkoja organizacijom ir pavieniam lietuviui patriotam, aukojusiems šiam žygiui.

Antras sąrašas aukų, gautų iki rugpiūčio 2:
100 dol. — dr. Rimvydas Sidrys, Streator, Ill.; po 50 dol. — Adolfas Andriulis, Port Orange, Fla., dr. Aleksandras Plateris, Bethesda, Md.; po 25 dol. — Benjaminas Paulionis, Cleveland, Ohio, kun. Jonas Ruokis, Waterbury, Conn.; po 20 dol.

Liepsnos šokėjai šoka Mikitą Lietuvos atsiminimų radijo pikniko liepos 17 estų parke, N.J.

MIKAS P. PAKŠTYS — DAKTARAS

Rhode Island valstijos universitetas gegužės 29 suteikė Mikui P. Pakščiui jūrų inžinerijos daktaro laipsnį; disertacija — "Lai-vų susidūrimo dinamika".

Naujasis daktaras, Mykolo ir Alisos Pakščių, gvy. Cape Cod, Mass., sūnus, gimė 1935 Lietuvoj. 1957 Tufts universitete, Medford, Mass., jis įgijo B.S. laipsnį statybos inžinerijoje ir nuo tada iki 1961 dirbo prie tiltų ir pastatų projektavimo Bostone. Nuo 1961 perėjo dirbti į General Dynamics bendrovę (laivų statybą), kur dabar yra projektų vadovas technologijos vystymo (plėtojimo) departamente, Groton, Conn.

Kaip dabar daktaro laipsnį, taip ir 1962 mechanikos inžinerijos magistro (M.S.) laipsnį Northeastern universitete, Bostone, M. Pakštys įsigijo jau visą laiką dirbdamas savo profesijoje ir drauge studijuodamas.

Be to, jis paskelbė mokslinę literatūrą dešimt studijinių technikos straipsnių, skaitė paskaitas Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos (ALIAS) 1970 suvažiavime Toronte ir antrame mokslo ir kūrybos simpoziume 1973. Trečiame mokslo ir kūrybos simpoziume, įvyksiančiame š.m. lapkričio 24-27 Chicagoj, jis pirmininkaus jūros mokslų ir hidraulikos sesi-

Lietuviškos knygos ir plokštelės gaunamos Darbininko administracijoje.

Mikas P. Pakštys

jai ir skaitys ten paskaitą.

Dr. Pakštys priklauso prie ALIAS ir kelių profesinių amerikiečių organizacijų, yra dirbęs Lietuvių Studentų S-gos, Studentų Ateitininkų S-gos ir LB valdybose. Yra vedęs Audronę Dragūnėvičūtę; su ja augina sūnų ir dvi dukteris.

Jurg. Ežer.

ŠACHMATAI

Veda Kazys Merkis

Pasitraukęs iš Sov. S-gos dm V. Korėnojus laimėjo pusbaigminį mačą pasaulio p-bėm prieš sovietų dm L. Pologajevskį 8.5-4.5. ir dabar laukia žinios, su kuo jam teks susitikti baigminiam mače, nes Spaskis su Vengrijos dm Portišiu po 11 partijų turėjo lygią padėtį (5.5-5.5).

Pasaulio studentų p-bės dabar vyksta Meksikoj. Dalyvauja 27 komandos. Favoritais laikomi Anglijos, Brazilijos, JAV, Kubos ir Sovietų komandos.

FIDEs prezidentas dr. M. Euwe dalyvavo stiprijojo Olandijos šachmatų klubo "Folmack" p-bėse ir surinko 9 taškus iš 13 galimų.

Žalgirietis Norvaišas 7 ratus pirmavęs Sovietų jaunių šaškių p-bėse, užbaigė du kartus suklupo ir liko ketvirtu. Laimėjo Kogan "Burevesnik", pelnęs su Judu iš "Spartako" po 7.5 taško. 3. Zavjalov 7 tš. 4. Norvaišas "Žalgiris" 6 tš.

Kazys Škėma (2143), dalyvaudamas po 10 metų pertraukos Michigano universiteto Dearborno šachmatų turnyre, surinko 3 taškus iš 5 galimų. Ketvirtą tašką prarado, išleidęs laimėtiną partiją prieš meistrę Elliott Winslow (2240).

Anglų kalba nauja virimo knyga

LITHUANIAN COOKERY (In English, 316 pages, price 7 dol.)

Agronomės Iz. Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugėms amerikietėms. Knyga su plastikiniu aplanku, nugarėlė patogi suverta. 316 pusl. Kaina 7 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuanian Cookery" už 7 dol. Persiuntimas-Postage 50 c.

Vardas, pavardė

Numeris, gatvė

Miestas, valstija, Zip

10,000 MYLIŲ Į STOVYKLĄ

Australijoj rengiamos skautų VI-osios tautinės stovyklos paruošiamieji darbai sparčiai juda į priekį. Iš JAV ir Kanados vykstančių skautų registracija eina į pabaigą. Šiuo metu yra 90 skautų, norinčių susitikti su Australijos lietuvišiais skautais VI-ojo tautinės stovyklos. Vykstančių bus beveik iš visų JAV ir Kanados vietovių.

Atvykusius į Australiją prieš stovyklą globos lietuvių šeimos, bet turintieji draugų ir giminių galės apsisotiti pas juos. Stovyklos pradžia sausio 2, pabaiga — sausio 15. Stovyklos metu užjūrio skautam Australijos lietuviai skautai parūpins sudedamas loveles, miegmaišius, indus ir panašiai.

Atvykusius skautus pasitiks spaudos ir televizijos atstovai. Ekskursantų neskaity pavardės ir vardai bus paskelbti Australijos lietuvių spaudoj, tokiu būdu apie juos painformuojant seniai matytus draugus.

LUCKY MOVERS
HOUSEHOLD MOVING & STORAGE
24 HOUR A DAY SERVICE
NO JOB TOO BIG OR TOO SMALL
CALL (212) 367-5776

ALL FOREIGN CARS SERVICE

HOURS 8 AM TO 6 PM
MONDAY — SATURDAY
51 HACKENSACK ST.
WOODBRIDGE, N.J.
CALL (201) 933-1177
MR. JACK R. ILIC

WATERPROOFING RE-ROOFING & REPAIR EXPERTS SPECIALISTS IN:
POINTING MASONRY CONCRETE
SILICONE DAMP PROOFING BRICK
BLOCK CAULKING CORNICE REMOVAL
PAINTING EXTERIOR BUILDING
MAINTENANCE N.Y.C LIC RIGGER FULLY
INSURED BONDED

Z.V. BROTHERS
WATERPROOFING & ROOFING
EXEC. OFFICE 1485 GREENE AVE. BKLYN.
CALL 381-1891

PAUL VLADIMIR

LAWYER

CALL (212) 261-3838

EVENINGS APPOINTMENTS

ARRANGED

RENT A BRAND NEW CAMPER COTTAGE AT
SNYDERS DARIEN LAKE
FUN COUNTRY, CORFU, N.Y.

The most complete family vacation land in the east. Just bring your bedding and cooking utensils and have a great vacation. Sleeps family of 6. Call for free brochure 716 599-4501.

MOUNTAIN TOP INN
WEST ATHENS, N.Y. OPEN ALL YEAR ROUND
A FAMILY PLACE BRING YOUR CHILDREN
FINEST OF FOOD SPORTS & WATER FACILITIES
TENNIS & LOUNGE R.D. 3 CATSKILL, N.Y.
CALL (518) 943-4760

TRY ME!
SHEFKET OMERKOV-PIPE & SEWER CLEANER

10 yrs experience in apartments & houses. All stoppages, tree roots fully cleaned. Stoppages & backups during rain corrected. Broken sewer-exact measurements, or fully cleaned. Also Handyman & General Repairs. Find me in the Yellow Pages in Queens & Brooklyn. Tel: (212) 523-6036 24 Hr. Service.

MARIO'S AUTO INSPECTION SERVICE
MARIO DE SANTIS PROP. COMPLETE BRAKE REPAIRS FRONT END WORK ELECTRICAL WORK TUNE UPS OUR SPECIALTY AUTO REPAIRS SKILLED MECHANICS SHELL BAY ROAD MAYVILLE OPP EXIT OF STATE INSPECTORS PHONE 609 465-5607 CAPEMAY COURT HOUSE.

INVESTMENT ART
Original etchings & lithographs by the Great Masters. (Chagall, Miro, Dalí, Picasso & others.) Now available at low wholesale. Dalí's "Don Quixote" retail \$150, your cost \$45. a great investment. Now you can acquire high quality investment art that will give you pleasure & prestige as well as capitol appreciation. For info, write or call collect PALACE GALLERIES INC. 156 E. 52nd St. N.Y., N.Y. 10022 212 838-2213

NORDIC BLADES ICE SKATING DAY CAMP
Operated by Ed. K. Ice Sports Door to Door Transportation Boys and Girls 4-15. Specializing in Recreational and Figure Skating. All instructors Members of I.S.I.A. OUTDOOR ACTIVITIES Swimming, Softball, Miniature Golf, Nature & Science, Tennis, Volleyball, Archery & Soccer. INDOOR RAINY DAY ACTIVITIES Indoor Heated Pool, Gym, Tennis. Call (516) 420-0951 Mon., Wed., Thurs., Fri., 2 PM-6 PM Sat. & Sun. 10 AM-3 PM

Auka prisidėk prie lietuviškos spaudos išlaikymo!

DEXTER PARK PHARMACY

Wm. Anastasi, B.S.

77-01 JAMAICA AVENUE

(Cor. 77th Street)

Woodhaven, N.Y. 11421

WE DELIVER

TELEF. 296-4130

1977 — 1978 KELIONĖS Į LIETUVĄ REZERVUOTI (CHARTER) SKRIDIMAI Į LIETUVĄ

Lapkričio 13, 20 ir 27	\$640.00
Vasario 5, 12, 19 ir 26	\$669.00
Kovo 5	\$716.00
Kovo 12, 19 ir 26	\$746.00
Balandžio 2, 9, 16 ir 23	\$746.00

Šie specialūs (charter) skridimai į Lietuvą yra ABC (Advance Booking Charter) rūšies. Kainon įskaitoma pilna kelionė Pan American Boeing 707 lėktuvu, pirmos klasės viešbučiai, pervežimai, JAV išvykimo mokesčiai ir grupės palydėjimas. Visi rezervuoti skridimai išvyksta iš New Yorko ir grįžta į New Yorką.

Kelionė: 1 naktis Maskvoj, 6 dienos ir 5 naktys Vilniuj, 1 naktis Leningrade.

SPECIALI GRUPINĖ KELIONĖ: Spalio 9-17 — \$826.00 — 1 naktis Maskvoj, 6 dienos ir 5 naktys Vilniuj, 1 naktis Maskvoj

Dėl informacijų apie mūsų rezervuotas arba apeliacią grupinę kelionę kreiptis:

ALGIRDAS MITKUS
BALTIC TOURS
8 White Oak Road
Newton, Mass. 02168

Telef. (617) 969-1190
arba
1-800-223-7420
(prašyti kalbėtis su "Pat")

HARTFORD CONN.

Žilių vedybinio gyvenimo sukaktis

Švč. Trejybės lietuvių parapijos bažnyčioje rugpiūčio 1 tos parapijos klebonas kun. Juozas Matutis aukojo padėkos mišias švenčiant Jono ir Bronės Žilių vedybinio gyvenimo 40 metų sukaktį. Klebonas kun. J. Matutis suaktyvininkus pasveikino ir suteikė jiems atitinkamą palaiminimą. Mišiose dalyvavo ir suaktyvininkų draugai, kurie paskui buvo pakviesti į vaišes suaktyvininkų namuose.

- o -

Jonas Žilys gimė 1909 lapkričio 3 Pakruostės kaime, Surviliskio valsčiuje, Kėdainių apskrityje, vidutinio ūkininko gausioje šeimoje: 5 sūnūs ir dvi dukros. Pradžios mokyklą lankė Surviliskyje.

1930 baigęs Kėdainių gimnaziją, buvo pašauktas atlikti karinės prievolės. 1931 rudenį baigė karinę tarnybą, aspirantų kursuose įsigydamas jaunesniojo leitenanto laipsnį. Tą patį rudenį pradėjo studijuoti agronomiją Žemės ūkio Akademijoje Dotnuoj.

Studijas baigė 1935. Vėliau apgynė diplominį darbą ir įsigijo diplomuoto agronomo vardą. Kadangi tuo laiku agronomų buvo perteklius, J. Žilys negavo darbo savo specialybėje. Pradėjo dirbti Maisto akcinėje bendrovėje Kaune. Ėjo krautuvė ir urmo sandėlių inspektoriaus pareigas.

1937 liepos 31 vedė Bronę Grinytę Priskelimo bažnyčioje, Kaune. Vėliau persikėlė į Panevėžį, kur gavo darbą agronomijos srityje. Čia su šeima išgyveno iki pasitraukimo į Vokietiją 1944 spalio 10.

Vokietijoje tremtinių stovyklose jiems teko gyventi apie penkerius metus. 1949 kovo 24 atvykus į JAV, pradžioje gyveno prie Watertown, Conn., o 1953 persikėlė į Hartfordą. Teko dirbti YMCA, Hartfordo ligoninėje ir ilgesnį laiką Pratt Whitney bendrovėje.

J. Žilys priklauso prie Švč. Trejybės parapijos, Lietuvių Klubo, Lietuvių Bendruomenės, Ramovėnų, Švč. Trejybės parapijos Vyrų Klubo.

J. Žilio šeimos nariai buvo plačiai išblaškyti po įvairius kraštus. Vyriausias brolis brigados generolas Vincas 1940 rusų buvo išvežtas į Sibirą. Ten kirtosi miškus. Po 13 metų tremties grįžo Lietuvon su palaužta sveikata ir netrukus mirė. Brolis Adolfas, ūkininkas, atvažiavęs į Ameriką, po metų mirė po operacijos. Brolis Vladas išvyko į Australiją ir ten po trejų metų mirė nuo plaučių uždegimo. Motina, brolis Juozas bei seserys Veronika ir Elena 1948 buvo išvežti į Sibirą. Motina po metų mirė, ten ir palaidota. Po 12 tremties metų Juozas, Veronika ir Elena grįžo Lietuvon su palaužta svei-

kata ir tebedirba kolchozuose. Bronė Grinytė - Žilienė gimė Leliūnų kaime, Pagirio parapijoje, Ukmergės apskrityje. Mokėsi Pagirio pradžios mokykloje, Ukmergės gimnazijoje ir Vytauto Didžiojo universitete, Humanitarinių mokslų fakultete, Kaune.

Ekonominei krizei užėjus ir broliui nebeįėjus finansiskai padėti tęsti mokslą, teko susirasti privačių pamokų ir taip savarankiškai užsidirbti pragyvenimą ir mokslapinigių.

Po kiek laiko gavo tarnybą Maisto akcinės bendrovės kontoroje Kaune. Čia susipažino su agr. Jonu Žiliu. Susituokus nebeilgai teko džiaugtis ano meto Kauno gyvenimu. 1938 pabaigoje, vyrai gavus darbą savo profesijoje Panevėžyje, reikėjo persikelti. Gimus dukrelei, po kelių mėnesių pradėjo dirbti mokyklų inspekcijoje.

1940 birželio 15 rusų tankai pasirodė ramaus Panevėžio miesto gatvėse. Po poros savaičių, nusiautus pirmą suėmimą bangai, jos įstaiga liko tuščia. Trys inspektoriai ir kiti tarnautojai vyrai, kaip priklausę prie tautiškų organizacijų, buvo suminti, įkalinti ir vėliau dingę be žinios. Tokio pat likimo susilaukė daugelis Panevėžio miesto bei apskrities mokytojų. Bronei, kaip naujai tarnautojai ir naujai tos vietos gyventojai, nespėjus įsigyti nei draugų, nei priešų, teko tęsti sekretorės darbą su nauja, be jokio pasiruošimo, komunistine Panevėžio miesto ir apskrities mokyklų inspekcijos vadovybe. Lietuvą užėmus vokiečiams ir tebetrukstant mokytojų, nuo 1941 rudens iki pasitraukimo į Vokietiją B. Žilienė dirbo mokytojos darbu.

Atvykus Amerikon, iš pradžių teko įprasti ir į kitokių sričių darbus. 1953 persikėlus į Hartfordą, pradėjo dirbti Travelers Ins. Co. Čia dirbdama eilę metų, turėjo progą sėkmingai panaudoti tiek mokykloje, tiek savo krašto įvairiose tarnybose įgytas žinias.

Bronė Žilienė priklauso prie Švč. Trejybės lietuvių parapijos, Lietuvių Bendruomenės, L.M.K. Federacijos Hartfordo klubo ir "TIC Girls" klubo. Jonas ir Bronė Žiliai užaugino dukrą Nijolę. Nijolės vyras žuvo tragiškai, ir ji dabar gyvena su sūnum Edward Crane. -M.Ž.B.

NAUJOS PLOKŠTELĖS

Kur dangus ugnim liepsnoja. Clevelando vyrų choro, vadovaujamo Juliaus Kazėno, įdainuota: Ramovėnų maršas, Ei, jaunyste, Karo žygio daina, Žygis į Vilnių, Ei, Lietuvos karieivėliai, Artojų maršas, Jau praverios, Gaudžia trimitai, Nurimk, sesut, Aras, Tėviškėlė, Subatos vakarėlį, Žvaigždutė, Ne taip staigia, Šiaurės pašvaistė, ištraukos iš operų: Demonas, Užburtoji fleita, Studentas princas, Faustas. Kaina 6 dol.

Pavergtų tautų paradas New Yorko 5 Ave. Eina iš Šv. Patriko katedros į Centrinį parką, kur buvo kalbos, dainos ir tautiniai šokiai. Priekyje eina lietuvių grupė. Parado metu ir Centriname parke Helen Kulber ir Philip Skabeikis išdalijo daug propagandinių lapelių apie Lietuvą. Lapelius parengė Liet. Religinė Šalpa ir Amerikos Liet. Katalikų Tarnyba. Nuotr. Charles Binkins

NAUJAUSIOS KNYGOS ANGLŲ KALBA

The Lithuanian Short Story 50 years. Redagavo Stepas Zbarskas. Išleido Maryland Books, Inc. Kietais viršeliais. 464 psl. 29 lietuvių rašytojų novelės su autorių biografinėmis žiniomis ir atvaizdais. Į anglų kalbą vertė grupė vertėjų. Antologijos pradžioje išspausdintas A. Landsbergio įvadas. Kaina 12.50 dol.

Lithuania: The Outpost of Freedom. Dr. Constantine P. Jurgėla. Išleido Lietuvos Šaulių Sąjunga Tremty su Valkyrie Press, Inc. Kietais viršeliais. 392 psl. Knygoje apibūdinamos Lietuvos laisvės kovos išlikti nepriklausomai, nusakomos lietuvių kančios po Sovietų Sąjungos jungu. Ši knyga — geras ginklas mūsų kovoj ne tik už Lietuvos laisvę, bet ir prieš tarptautinį Sovietų imperializmą. Kaina 15 dol.

The Secret Life of the Political Refugee. Edmond Narouche. Išleido Vantage Press.

"Vilija", Moterų kvartetas su sol. L. Stuku dainuoja: Kur gimta padangė, Apynėlis, Pavasaris, Naktis svajonėms papuošta, Laisvo brolio žodis, Oi motinėle, Pušys kalne, Rid rito, Svajonės, Tyli naktis, Piršliai, Oi, kada, Širdies gelė, Kareivėliai. Kaina 6 dol.

Laša laiko lašai, Brocktono Šv. Kazimiero choro, vadovaujamo muz. J. Gaidelio, įdainuota: Malda už Tėvynę, Tėviškės laukai, Žolė žydėjo, Ant kalno klevelis, Augo putinas, Piovė lankoj šieną, Pasėjau dobilą, Šiaurės pašvaistė, kantata "Lietuviškam žodžiui". Kaina 6 dol., persiuntimui 50 c. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Kietais viršeliais. 80 psl. Knygoje literatūrine forma pateikiami politinio pabėgėlio pergyvenimai. Autorius (Narušis) gimė Kaune, Lietuvoje, 1933. Pabėgęs nuo rusiškojo komunizmo, gyveno Švedijoje. Dabar gyvena Jungt. Am. Valstybėse. Kaina 4.95 dol.

The Baltic Nations. Estonia, Latvia, Lithuania, Finland, Poland. Dr. Bronis J. Kaslas. Išleido Euramerica Press. Kietais viršeliais. XIV ir 320 psl. Vertinga studija, susidedanti iš trijų dalių. Pirmojoje dalyje apžvelgiama Baltijos valstybių istorija ir politinė struktūra; antrojoje rašoma apie regionalinę integraciją, ieškant saugumo; trečiojoje analizuojamas tų valstybių tautinis gyvenimas ir tarptautinis statusas po antrojo pasaulinio karo. Kaina 12 dol.

Sudiev! Good-bye! Eve Bates. Išleido Maryland Books. Kietais viršeliais. 226 psl. Aprašomi lietuviškos imigrantės pergyvenimai. Autorė Eve (Widzenas) Bates atsisveikina su spalvingu lietuvišku gyvenimu ir su praeities pasauliu. Kaina 9.95 dol. Persiuntimui 50 c.

Šios bei kitos lietuviškos knygos ar knygos anglų kalba apie Lietuvą ir lietuviškos plokštelės gaunamos Darbininko administracijos, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Karklų katinukai — tai Birutės Vytienės eiliuota knygutė vaikams. Iliustruota. Kaina 3 dol.

Žemaičių kankiniai, Rainių miškelio tragedija — dokumentuota ir iliustruota knyga apie bolševikų žiauriausiu būdu nukankintus Telšių kalėjimo kalinius 1941 birželio mėn. Tai jau antra laida. Kaina 3 dol. Gaunama Darbininko administracijos, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

BROCKTON, MASS.

SŪKURYS VEIKIA

Vasaros karščių metu visi ieško poilsio, bet jaunimo ansamblis Sūkurys su vadovu ir globėjais mokėsi, repetavo, šoko, garsino lietuvių vardą.

Liepos 3 dvi šokėjų grupės koncertavo lietuvių pranciškonų vasarvietėje Kennebunkport, Maine. Lietuvių dienos šventėje šokėjai linksmino vasarotojus ir suvažiavusius svečius. Mažųjų grupė pašoko žiogelį ir šustą. Vyresnieji (studentai ir gimnazijū vyr. klasių moksleiviai) pašoko vėdarą, jonkelį, kalvelį ir subatėlę. Jų grakštumas ir sutarimas sulaukė gausių plojimų. Šokių vadovas — Vytautas Bruzgis, akompaniatorius — G. Karosas, pranešėja — Birutė Adamavičiūtė.

Rugpiūčio 6 Sūkurys gražiai pasirodė Brocktono didžiosios gimnazijos erdvioje salėje festivalio atidaryme. Birutė Adamavičiūtė angliškai pasveikino svečius ir pristatė Sūkurio ansamblį ir jo vadovus. Gražiai apibūdino vyresniųjų pašoktus šokius: jonkelį, vėdarą, kalvelį ir subatėlę. Vietos laikraščio reporteriai fotografavo, kalbėjosi su šokėjais, vadovais ir globėjais.

Sūkurys, keletą savaičių pailsėjęs, rugsėjo mėn. vėl pradės ruoštis lapkričio 12 įvyksiančiam ansamblio renginiui. Apie 20 jaunuolių jau sudarė akordeonistų bei kitokių instrumentalistų grupę. Ansamblui akomponuoja akordeonu Naomi Girouard.

Džiugu, kad turim didelį, gajų atžalyną, kuris ryžtingai šoka, dainuoja, kopina mokslo aukštumas ir rodo, kad esame dar gyva tauta.

E. Ribokienė

BOSTONO ŽINIOS

So. Bostono Lietuvių Piliėčių Draugija paskyrė 50 dol. auką Bostono LB apylinkės valdybai, kad ji nupirktų didesnę LB leidinio "Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania" ir jį paskleistų kitataučių tarpe. LB apylinkės darbuotojų pastangomis leidiniui buvo aprūpinta vietos amerikiečių redakcijos, viešosios bibliotekos, įtakingieji politikai.

Dr. Juozas Gimius, Dorchester, Mass., filosofas, Ateitininkų federacijos buvęs vadas, Aidų žurnalo redaktorius, šiuo metu atostogauja Europoje. Rugpiūčio 4 Europos lietuviškų studijų programoje skaitė paskaitą "Kur šiandien stovi lietuviškoji išeivijos bendruomenė, virtusi jubilistine?". Rinkdamas medžiagą monografijai apie prof. J. Brazaitį, dr. Gimius Vokietijoje aplankys dr. A. Maceiną, P. Ivinskienę, dr. J. Grinių ir kitus lietuvių kultūrinius. Į Bostoną grįš rugsėjo pradžioje.

The Boston Globe laikraštis išspausdino Juliaus Špakevičiaus, žinomo lietuvių visuomenės veikėjo, atvirą laišką, kuriame jis prašo JAV prezidentą J. Carterį užtartį pavergtas valstybes — Lietuvą, Latviją ir Estiją, nes jų gyventojai negali naudotis žmogaus teisėmis.

Rašytojas Antanas Gustaitis su žmona atostogų išvyko į Californiją pas sūnų. Ta pačia proga aplankys savo gausius bičiulius.

The Boston Globe dienraštis liepos 16 pirmam puslapyje išspausdino straipsnį "Half-boat can be used for a whole lot of fun". Pridėta ir fotografija: ant to "pusės" laivo Alphonse Wadluga 57 m., Frank Saparnis 60 m. ir John Janus 62 m. Visi trys lietuviai. Straipsnyje aprašomas jų laivelis, nuotykių. Reporteris pažymi, kad jūreiviai pabrėžia esą lietuviais ir labai miršta, kai juos pavadinama "Polish Navy".

LAISVĖS VARPAS
Sėkm. 11-12 val.
WWEL, 1430 KC.
P. Viščinis
173 Arthur St.
Brockton, Mass. 02402
Telef. 586-7209

BOSTON, MASS. — WNSR, 1360 bangos sekmadieniais nuo 1 iki 1:30 val. Veda Steponas ir Valentina Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Tel. 268-0489. Parduodamas Darbininkas, didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

1977-78 EKSURSIJOS Į LIETUVĄ

DAR YRA VIETŲ ŠIOSE GRUPĖSE:

rugsėjo 18 — \$838.00 (viena savaitė)
rugsėjo 7 — 1158.00 (dvi savaitės)
gruodžio 21 — 999.000 (dvi savaitės)

NAUJI SKRIDIMAI (CHARTERS) Į VILNIŲ SU PAN AMERICAN LĖKTUVAIS IŠ NEW YORKO
KAINA NUO \$640.00

Išvyksta: 1976 — lapkričio mėnesį

1978 — vasario, kovo ir balandžio mėnesiais.

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalų kreipkitės į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE
393 WEST BROADWAY, P.O. BOX 116
SOUTH BOSTON, MASS. 02127
TELEFONAS: (617) 268-8764

Savininkė: Aldona Adomonienė

Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ KITŲ MIESTŲ su papildomu mokesčiu New Yorke.

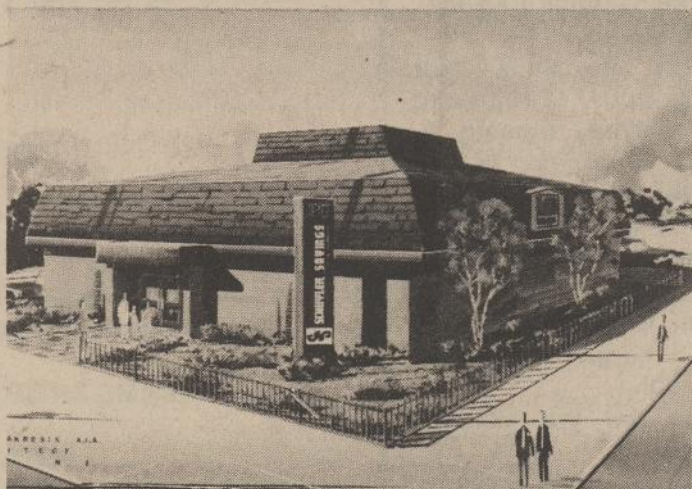
Prices are based on double occupancy and are subject to changes and/or Government approval.

LIETUVIŲ TAUPOMOJI IR SKOLINAMOJI ĮSTAIGA

SCHUYLER SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
24 Davis Ave., Kearny, New Jersey 07032
Telef. 991-0001, 991-7260
52 veikimo metai (1924-1977)

Turtas (Assets) \$13,000,000.00

Taupymo indėliai apdrausti iki \$40,000.00
Federal Savings and Loan Insurance Corp., Washington, D.C.

Naujas Lietuvių finansinės įstaigos Schuyler Savings and Loan Association, Kearny, N.J., pastatas

DARBO VALANDOS: pirmadieniais-ketvirtadieniais nuo 9 v.r. iki 3 v. popiet, penktadienį nuo 9 v.r. iki 6 v.v., šeštadienį nuo 9 v.r. iki 1 v. popiet. **AUTOMOBILIAMS LANGELIS VEIKIA:** pirmadienį-penktadienį nuo 8 v.r. iki 6 v.v., šeštadienį nuo 9 v.r. iki 1 v. popiet.

Schuyler prezidentas prof. dr. Jokūbas Stukas sako:

Savi nauji lietuvių banko pastatai, sava prityrusi vadovybė ir augantis kapitalas.

Garbė lietuviams, nes jie moka taupyti ir finansinius reikalus tvarkyti. Pinigai — didelė jėga ir atspara visuose reikaluose.

Remkime šį lietuvių banką, vienintelį New Yorko ir New Jersey valstijose, kad jis finansiškai stiprėtų ir plėstųsi.

DARBININKAS

NEW YORK

Redakcija (212) 827-1352
 Administr. (212) 827-1351
 Spaustuvė (212) 827-1350
 Vienuolynas .. (212) 235-5962
 K. Ž. salė (212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
 BROOKLYN, N.Y. 11207

Šiluvos Marijos koplyčioj, National Shrine of the Immaculate Conception, Michigan Ave. & 4th Street, N.E., Washington, D.C., rugsėjo 11, sekmadienį, 4 val. popiet, įvyks metinė Šiluvos šventė. Mišias aukos ir pamokslą pasakys vysk. V. Brizgys. Lietuviai iš visų rytinių J.A. Valstybių planuoja dalyvauti.

Vysk. Vincento Brizgio 50 metų kunigystės sukaktis bus paminėta rugsėjo 25, sekmadienį. Iškilmings pamaldos Angelų Karalienės parapijos bažnyčioj 11 val. Akademinei dalis ir pokylis — 4 val. Kultūros Židinys. Vyskupo asmenį ir jo darbus apibūdins Antanas Masionis. Bus ir meninė dalis. Bilietus į akademiją ir iškilmingus pietus jau dabar platina šie asmenys: Vincas Padvarietis, Apolonija Radziviūnienė, Rasa Milukaitė, Stasys Prapuolenis, Kazys Vainius, Bronius Bobelis, Stasė Bobelienė, Marija Šalinskienė. Bilietus taip pat galima gauti ir lietuviškų parapijų raštinėse. Iškilmės rengia specialus komitetas, sudarytas Lietuvių Bendruomenės New Yorko apygardos valdybos iniciatyva.

Studentai ateitininkai ir studentės ateitininkės kviečiami į SAS centro valdybos ruošiamą vasaros stovyklą, kuri įvyks rugpjūčio 28 — rugsėjo 1 Daunavoj. Stovyklos mokestis — 35 dol. plus nario mokestis, jai dar nesumokėtas. Registruotis pas Danutę Salikytę, 6720 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629. Tel. 312 737-6836 iki rugpjūčio 15. Pavėlavusiem 2 dol. pabauda.

Mario Cuomo, New Yorko valstijos sekretorius, rašydamas solistei Lionei Juodytei Mathews, dėkoja už jo supažindinimą su New Yorko lietuvių organizacijų atstovais. Iš savo pusės Mario Cuomo pažada nepamiršti lietuvių ir po New Yorko burmistro rinkimų. Jis kandidatuoja demokratų sąrašė. Demokratų pirminiai rinkimai įvyks rugsėjo 8. Mario Cuomo kviečia visus lietuvius, užsirašiusius balsuoti demokratų sąrašė, atiduoti savo balsą už jį.

ATOSTOGOS PRANCIŠKONŲ VASARVIETĖJ

Pranciškonų vasarvietėj Kennebunkporte, Maine, daugelis lietuvių džiaugiasi ramiu poilsiu, kvepiančiais pušynais, malonių vandenynu, brandžia lietuviškos kultūros programa. Dar yra vasarnamiuose ir laisvų vietų. Nuo rugpjūčio 21 iki rugsėjo 5 nuo kambarių kainos duodama 20 nuosimčių nuolaida. Informacijai ir registracijai adresas: Vasarvietės Vedėjas, Franciscan Monastery, Kennebunkport, Maine 04046. Telef. 207 967-2011.

Pranciškonų vasarvietės pastatai Kennebunkport, Maine. Į šią garsią vasarvietę Darbo dienos savaitgalį organizuojama ekskursija iš Brooklyno. Smulkiau gretimame pranešime. Šioj vasarvietėj taip pat atpiginti vasarotojam kambariai net 20% — kviečiami atvykti ir pasidžiaugti saule ir pajūriu nuo rugpjūčio 22 iki rugsėjo 6.

Dr. Zigmas Kungys, anksčiau gyvenęs New Jersey ir Ridgewood, N.Y., paskutinius šešerius metus gydytojo praktika vertėsi Los Angeles, Calif., ir Yucaipa, Calif. Rugpjūčio 11 nuo širdies smūgio mirė Cherry Valley, Calif. Nuliūdime liko žmona Regina (Aukštkalnytė), trys mažamečiai sūnūs, penkos seserys ir keturi broliai. Velionis priklausė prie Lietuvių Bendruomenės, LF Bičiulių ir Ateitininkų sėdraugių. Palaidotas iš Šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčios Los Angeles, Calif., rugpjūčio 16.

Knyga apie etnines grupes New Jersey valstijoje — "The New Jersey Ethnic Experience" — išleido Wm. H. Wise and Co. leidykla. Aprašant šioj valstijoje veikiančias įvairias etnines grupes, paliečiama 30 su viršum tautybių. Lietuvius aprašo prof. dr. Jokūbas J. Stukas. Jis ir latvių bei estų skyrių autoriai matomi nuotraukoj su New Jersey gubernatorium šio Darbininko numerio pirmam puslapy.

Brolis Tomas Prosevičius, OFM, gyvenęs lietuvių pranciškonų vienuolyne Brooklyne ir dirbęs pranciškonų spaustuvėj, širdžiai sunegalavus, paguldintas Parkway Hospital, Queens, N.Y.

Leonas Simutis, sulaukęs 85 m. amžiaus, gyvenęs Chicagoj, ištiktas širdies smūgio, mirė rugpjūčio 8. Paliko liūdinčią žmoną Magdalėną, sūnų Vacį su šeima, dukras Jadvygą Dijokienę su šeima ir Marytę su žentū Aleksitūnų bei kitus giminės. Palaidotas Šv. Kazimiero kapinėse Chicagoj. Netekus senelio, tėvo ir uošvio, giminėm užuojautą reiškia buvę Italijos lietuvių kartu su Tėvu Petru Baniūnu, OFM.

Už a.a. Mariją S. Dabulis mišios lietuvių pranciškonų koplyčioj Brooklyne bus aukojamos rugsėjo 26. Mišias užrašė Petras J. Slapikas iš Tamarac, Flo.

Lietuvos vyčių 110 kuopa, minėdama 53 metų veiklos sukaktį, rugsėjo 24 rengia minėjimo vakarienę su šokiais Maspetho V. Atsimaitymo lietuvių parapijos salėj. Bilietus galima iš anksto užsisakyti kreipiantis į Joną Adomėną, tel. 497-5212.

LB New Jersey apygardos valdyba spalio 29, šeštadienį, Lithuanian Liberty Hall salėj, Elizabeth, N.J., numato surengti JAV LB 25 metų veiklos suakties minėjimą su progai pritaikytu žodžiu, menine programa, vakariene ir šokiais.

Mechanics Institute teikia nemokamus vakarinius kursus įvairiose profesijose nuo rugsėjo 14 iki kovo 30. Registracijos mokestis 15 dol. Dėl registracijos ir kitų informacijų telefonas 212 687-4279. Instituto adresas: 20 West 44th Street, New York, N.Y. 10036.

Vargonininkų — Muzikų Sąjungos 52-rasis seimas saukiamas Darbo dieną, rugsėjo 5, Maspetho lietuvių parapijos salėj. Mirus Sąjungos pirmininkui Algirdui Kačanauskui, seimo parengimo darbai rūpinasi Sąjungos vicepirmininkas, einas pirmininko pareigas — muzikas Vytautas Kerbelis.

Dail. Alfonsas Dargis, kurio kūrinių paroda Kultūros Židiny bus spalio 15-16, rugpjūčio pradžioj su žmona išvyko į Europą, kur išbus apie du mėnesius. Į Ameriką grįžta spalio pradžioj. Dailininkas pastoviai gyvena Rochesterį, N.Y. Kūrinius, skirtus šiai parodai, jau rugpjūčio pradžioj atgabeno į New Yorką.

Skautų ir skaučių Atlanto rajono Puntuko stovykla įvyks rugpjūčio 20-28 Resolute Scout Reservation, Bolton, Mass. Visi vykstantieji registruojasi pas ps. Aldoną Marijošienę, tel. 516 883-9350. Iš New Yorko skautai važiuos autobusu.

Jaunimo Sąjungos New Jersey skyrius kviečia New Jersey jaunimą ir vyresniuosius gausiai dalyvauti Pabaltiečių Žygy už Žmogaus Teises Washington, D.C., rugsėjo 24. Smulkesnės informacijos teikia Audrė Pociūtė — tel. 352-3531, Edv. Podleckis — tel. 925-2686, Alv. Jarmas — 289-5033.

Kun. Pranas Bulovas, Maspetho lietuvių V. Atsimaitymo parapijos klebonas, globos Vargonininkų — Muzikų Sąjungos 52-ji seimą, kuris įvyks Darbo dieną — rugsėjo 5, Maspetho lietuvių parapijos salėj.

Ričardas Daunoras, sparčiai kyląs operos solistas, jau pasiekęs gražių laimėjimų okupuotoj Lietuvoj, atvyko į JAV koncertų serijai. New Yorke aplankė įžymiąsias šio didmiesčio muzikos šventoves, susipažino su šio Atlanto pakraščio lietuvių gyvenimu. Lydimas Rasos Milukaitės, Jaunimo Sąjungos atstovės, lankėsi Kultūros Židiny, Adomo Galdiko vardo galerijoje ir Darbininko redakcijoje. Su jo pokalbiu redakcijoje netrukus supažindinsim ir Darbininko skaitytojus. Solisto Ričardo Daunoro koncertus Amerikoje globoja Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga.

Mykolas Lipšys su žmona Terese ir dviem vaikučiais atvyko vasaros atostogų praleisti į JAV. Lankydamis New Yorke savo giminaučius ir pažįstamus, mūsų bendradarbio ir fotografo Liudo Tamošaičio bei Vytauto Onišno lydimi, užsuko ir į Kultūros Židinį. Taip pat apžiūrėjo Adomo Galdiko vardo galeriją, aplankė Darbininko redakciją. Viešnia Teresė Lipšienė Hamburge yra Moterų klubo kasininkė. Ji uoliai renka lietuviškas senesnes knygas, nes planuoja Hamburge įsteigti lietuvių klubo biblioteką. Darbininko administracijoje įsigijo įvairių leidinių ir suvenyrų.

Jaunimo Sąjungos New Yorko skyrius dėkoja Elenai Kulber už 25 dol. auką, skirtą Pabaltiečių Žygio už Žmogaus teises išlaidom mažinti.

Auka paremk lietuvišką spaudą, nes ji palaiko mūsų tautinę gyvybę!

EKSKURSIJA Į KENNEBUNKPORT, ME.

Darbo dienos savaitgalį (rugsėjo 3-4-5) organizuojama tradicinė rudens ekskursija pas T. Pranciškonus į Kennebunkportą, Maine.

Autobusus išvažiuos nuo Kultūros Židinio, 341 Highland Blvd., Brooklyne, rugsėjo 3, šeštadienį, 9 val. ryto ir pakeliui sustos prie Šalinskų šeiminės, 84-02 Jamaica Ave., Woodhavene. Grįžtama į Kultūros Židinį rugsėjo 5, pirmadienį, 5 val. vak. Kelionė, nakvynės ir 5 kartus valgis asmeniui 58 dol.

Autobuse dar yra likusios kelios vietos.

Visi užsisakiusieji prašomi tuoj prisiųsti mokestį, kad laiku galėtų gauti autobusą eilės vietą. Mokestį siųsti Marytei Šalinskienei, kuri tvarko šią išvyką. Jos adresas: 84-02 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421. Tel. 296-2244.

TĖV. PAULIUS BALTAKIS — SUKAKTUVININKAS

Brooklyno vienuolyno vienišas Tėv. Paulius Baltakis, OFM, rugpjūčio 24 švęs 25 metų kunigystės sukaktį.

Tėv. Paulius Baltakis yra rytų aukštaitis, gimęs 1925 sausio 1 Latevėnų km., Troškūnų parapijoje, Panevėžio apskr., pakrikštytas Antano vardu. Pauliaus vardą jis gavo įstodamas į pranciškonus. Paaugęs mokėsi Latevėnų pradžios mokykloje, pranciškonų gimnazijoje Kretinijoje ir Anykščių gimnazijoje. Vokiečių paimtas darbu, karo metu dirbo Suomijoje ir Norvegijoje.

Karui pasibaigus, 1946 rugsėjo 14 Belgijoje įstojo į pranciškonus. Atlikęs noviciatą, 1947 rugsėjo 15 padarė laikinuosius įžadus. Paskui studijavo filosofiją ir teologiją Belgijos pranciškonų seminarijose Renkeno ir St. Truidemo vietovėse. 1950 rugsėjo 15 padarė iškilmingus įžadus, 1952 rugpjūčio 24 St. Truidemo miestelė gavo kunigystės šventimus.

Baigęs studijas, 1953 rugsėjo 4 atvyko į Kanadą ir buvo paskirtas tuo metu lietuvių pranciškonų vadovaujamos Priskelimo parapijos vikaru. Nuo pat pirmųjų dienų uoliai reikėsi apaštaliavimo darbe, sakė gerai paruoštus pamokslus, lankė ligonius ir įvairių nelaimių ištiktus lietuvius, daug dirbo su jaunimu, globodamas "Aušros" klubo sportininkus, įrengdamas Wasagos stovyklavietę ir ten kasmet ruošdamas sportininkų

Tėv. Pauliui Baltakiui, OFM, Brooklyno lietuvių pranciškonų vienuolyno viršininkui ir Kultūros Židinio vyriausiam administratoriui, rugpjūčio 24 suėina 25 metai nuo kunigystės šventimų priėmimo. Sukaktuvės bus švenčiamos Kultūros Židiny su specialia programa ir banketu spalio 16, sekmadienį, 4 val. po pietų. Iškilmės rengia specialus komitetas, sudarytas iš įvairių lietuviškų organizacijų atstovų Lietuvių Bendruomenės New Yorko apygardos valdybos iniciatyva.

Pabaltiečių Žygiui už Žmogaus Teises, įvyksiančiam rugsėjo 24 Washington, D.C., lėšas telkia lietuviai, latviai ir estai. New Yorke aukas, skirtas šiam žygiui ir nurašomas nuo JAV pajamų mokesčių, galima siųsti Birutei Radziviūnienėi, 84-16 110 St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Čekiai rašomi "Baltic Human Rights Rally, Inc." vardu.

1947 m. į Kanadą atvykusių lietuvių trisdešimties metų sukaktį paminėti pobūvis turėjo įvykti rugsėjo 3 Toronte, Kanadoje. Norinčių dalyvauti atsirado labai mažas skaičius — iš numatytų 350-400 asmenų atsiliepė tik 35. Tad, atsižvelgiant į visas numatomas išlaidas, pobūvio rengti neįmanoma, ir jis neįvyks. Apie tai informuoja to specialaus vakaro rengimo komiteto vardu jo pirmininkas Vaclovas Verikaitis.

Tėv. Paulius Baltakis, OFM

stovyklas. 1964-1969 būdamas Toronto pranciškonų vienuolyno viršininku, vadovavo vienuolyno statybai.

1969 atkeltas į Brooklyną, rūpinosi Kultūros Židinio ir spaustuvės statyba ir vienuolyno įrengimu. Statybos lėšom telkti suorganizavo ketvirtadienio ir penktadienio vakarų Bingo žaidimus. Nuo 1973 rudens yra Brooklyno vienuolyno viršininkas-gvardijonas ir Kultūros Židinio administratorius. Be to, jau ketvirtą terminą yra Lietuvos pranciškonų provincijos tarybos narys: 1964-1967, 1970-1973, 1973-1976, 1976-1979.

Siaip jau gyvenime malonaus būdo, visiems maloniai patar naujas, vienuolis.

Mario Cuomo, New Yorko valstijos sekretorius, kandidatuoja į New Yorko burmistro demokratų sąrašė. Pirminiai rinkimai įvyks rugsėjo 8. Mario Cuomo kviečia visus lietuvius, įsirašiusius balsuoti demokratų sąrašė, savo balsą atiduoti už jį.

BALTAI SKANDINAVŲ FESTIVALY

New Jersey valstijoje gyveną skandinavai — danai, islandiečiai, norvegai, suomių ir švedai — šiemet jau ketvirtą kartą rengia Garden State Arts Center, Holmdell, N.J., savo metinį festivalį. Festivalių pelnas yra skiriamas nemokamoms meno programoms mokyklų vaikams, pensininkams, karo veteranams ir akliesiems demonstruoti.

Į rugsėjo 17, šeštadienį, rengiamą meno festivalį yra pakviesti dalyvauti ir vadinamieji baltai, t.y. estai, latviai ir lietuviai. Be skandinavų solistų, akordeonistų ir saksofonistų atliekamos programos, čia dar bus skandinavų tautinių drabužių paradas, tautiniai šokiai ir kiekvienos tautybės kultūrinės ir amatų parodos. Iškilmings vėliavų pakėlimas prasidės 1 val. popiet, meninė programa — 5 val. vak.

Tarpą tarp vėliavų pakėlimo ir meninės programos pradžios užpildys estų, latvių ir lietuvių tautinių šokių grupių atliekama programa ir parodos paviljonų lankymas. Lietuvių tautinius šokius atliks Birutės Vaidiūnaitės vadovaujamos tautinių šokių grupės Liepsnos šokėjos ir šokėjai.

Be to, čia bus galima nusipirkti ir skandinavų paruoštų užkandžių. Bilietų kainos yra nuo 3 iki 7.50 dol., vaikams iki 1.12 m. — pusė kainos. Programą stebėti nuo pievos bus galima ir už 1 dol. asmeniui.

Pabaltiečių Žygis už Žmogaus teises organizuojamas Washington, D.C., rugsėjo 24. Į šias masiškas demonstracijas iš New Yorko vyks specialus autobusas — išvažiuos šeštadienio rytą ir tą patį vakarą sugrįš. Kelionės kaina asmeniui apie 10 dol. Informaciją teikia: Birutė Radziviūnienė 212 441-2304 arba Rasa Milukaitė 516 681-6172.

Long Beach, L.I., gražiame kurorto rajone skubiai parduodamas atnaujintas iš lauko ir vidaus, moderniškai įrengtas vienos šeimos namas. 2 miegamieji, didelis salonas, valgomasis, virtuvė, puošnus tualetas ir naujai įrengtas lauke "sun porch" su patogumais. Kaina 24,000 dol. Lietuvė savininkė išsikelia į Floridą. Telef. (nuo 9 val. ryto iki 10 val. vak.) 516 889-0683.

Parduodamas Brooklyn-Canarsie rajone dviejų šeimų mūrinis namas, 4-1/2 — 3-1/2. Įrengtas rūšys, garažas, sodas, veranda. Viskas puikiame stovyje. Savininkas: 986-5050 Ext. 62/251-0587.

Ridgewoode išnuomojami du kambariai vienam asmeniui prie gero susisiekimo. Teirautis tel. 212 497-5748.

— ST. PETERSBURG, FLORIDA — apylinkėse perkant, parduodant ir nuomojant nuosavybes, kreipkitės į ANGELE KARNIENĘ Broker - Realtor, 6900-10th Ave. North, St. Petersburg, Fla. 33710. Telef. (813) 345-2738.

This announcement is neither an offer to sell nor a solicitation of an offer to buy any of these securities. The offer is made only by the Offering Circular

LITAS MOKA 10% DIVIDENDĄ ANT REGISTRUOTŲ LITO BONŲ (10% Convertible Debenture Bonds)

VISA LAIDA: \$500,000
 VIENAS BONAS: \$500
 DIVIDENDAI MOKAMI KAS PUSMETĮ
 SAUSIO 1 IR LIEPOS 1

1986 m. spalio 1 d. šias vertybes galima atsiimti grynais pinigais arba iškeisti į LITO BENDROVĖS akcijas po \$2.00 už akciją.

PRAŠOME KREIPTIS DĖL APRAŠYMO "OFFERING CIRCULAR" ADRESU:

LITAS INVESTING CO., INC.
 86-01 114TH STREET
 RICHMOND HILL, NEW YORK 11418
 (212) 441-6799

Securities will be offered in states where the Securities Laws of such states have been complied with.